

Uvodnik

Jurij Paljk

Taki smo!?!

Ko sem minuli konec tedna doma že pripravljaj uvodnik za letošnje prvo številko našega tednika, ki je bil ugašen na našo, čisto "zamejsko" obarvano tematiko, mi je kolegica Erika poslala preko "skype-ja" (odlično računalniško orodje, ki ti omogoča neposreden stik s sogovornikom na katerem koli koncu sveta!) kratko vest italijanske tiskovne agencije ANSA, ki se je glasila takole: "5. januar, 2008, Trst: Danes so našli v ulici Brunelleschi v Trstu mrtva zakonca v njenem stanovanju, oba sta imela več kot osemdeset let, in sicer S.M. 85 let, P.D. pa 87 let. Tako predstavnik krajevne policije kot mrliški zdravnik sta povedala, da sta zakonca umrla naravne smrti, ki naj bi nastopila pred približno desetimi dnevi. Policijo je obvestil sosed umrlih zakoncev, ki ju nekaj dni ni videl in ga je zato zaskrbelo za njuno zdravje. Mestna policija in gasilci so s pomočjo lestve vdrli skozi okno v stanovanje zakoncev in ju našli mrtva na postelji. Mrliški zdravnik je povedal, da je precej verjetno, da je najprej umrla ženska (S.M. 85 let), nakar se je njen mož ulegel zraven nje in tako počakal smrt. Trupli so našli v spalnici." Gotovo ste slišali o tem žalostnem dogodku, ki sicer za Trst in za naše kraje, predvsem pa za večja mesta, ni nobena novost. Upam tudi, da ste se globoko zamislili, kako je mogoče, da je te dni dnevno časopisje s skoraj neprikritim občudovanjem pisalo o dejstvu, kako se je soprog umrle žene odločil, da premine zraven svoje žene sam, brez pomoči nikogar, da se enostavno uleže zraven in se prepusti ledenemu smrtnemu objemu.

Srh me spreleti vedno, ko mislim na samoto umiranja mestnih ljudi, ki nimajo nikogar več, ne za obiske in ne za človeški stisk roke ob smrtni uri. Samota posameznika v naši družbi je vnebovpijoča prav v grozljivi samoti osamljenih starih ljudi ob smrtni uri, v njihovem umiranju in odkrivanju njihovih trupel čez tedne, mesece, včasih leto dni. Ta samota govori veliko o vseh nas, zelo veliko o naši družbi, ki jo soustvarjamo in katere del smo. Govori o tem, kako malo človeškega je še ostalo v nas, ob nas in med nami. In zato se star, osamljen, ob življenja, boleznih, starosti in sočloveka dotolčen človek prepusti smrti med božičnimi prazniki, med tistimi prazniki, ki naj bi bili prazniki življenja!

In kaj ima to opraviti z nami, z našo skupnostjo, ki je prevečkrat tako samovšečno zabubana v svoje "velike" probleme, ki to seveda niso, a tudi mi z našim pisanjem prevečkrat zakrivimo, da so te naše težave tako gromozansko pomembne? Veliko, zelo veliko!

Sami smo del te družbe, smo ta družba! Tudi ime pokojne gospe v Trstu je nedvomno našega narodnega izvora! In ko pomislim, kako malo občutka za socialo je v naših vrstah, me zazebe! In tu mislim na posameznike in na naše ustanove, na nas torej!

Če je res, da v naši zahodni družbi nihče noče umreti, nihče noče niti misliti na smrt in na zadnjo uro, ne na svojo in ne na zadnjo uro svojih dragih!, da nihče noče videti umrlega in ne biti ne bolan ne star, pa bi morali vsi skupaj vsaj pomisliti na starost, ki je že sama po sebi bolezen!, na to, kaj se bo z nami zgodilo, če bomo čakali starost!

In kako je mogoče, da v naši skupnosti nismo zmogli ustvariti niti enega samega združenja, ustanove, ki bi (tudi in ne samo!) skrbela za starejše, osamljene, bolne ljudi? Kako je mogoče, da Slovenci v Italiji nismo zgradili niti enega samega dostojnega zavoda za ostarele in osamljene ljudi, če odmislimo naše šolske in druge sestre in njihovo tiho skrb za bolne? Za vsakega človeka je vest o samotni smrti sočloveka v sosesčini sramota, za kristjana mora biti tudi povod za resno in temeljito izpraševanje vesti!

Obračun uspehov v letu 2007

Dan emigranta v Čedadu

Foto DP

Novoletna poslanica Slovincem v zamejstvu in po svetu Ohranjajmo in krepimo svojo narodno in kulturno identiteto!

Spoštovane rojakinje in rojaki v zamejstvu in po svetu!

Novo leto je čas pričakovanj in želja za prihodnost. Je tudi čas umirjenega pogleda nazaj in snovanja sklepov za prihodnost. Predvsem pa je čas, ko drug drugemu zaželimo vse dobro v prihajajočem letu.

Verjetno ni dežele na svetu, kjer ne bi živel Slovec po rodu. Vsak od Vas nosi svojo zgodbo. Za nas ste pomemben in nepogrešljiv del slovenskega narodnega telesa v vsej svoji raznolikosti, ne glede na razloge za odhod v tujino. Ste naši ambasadorji v tujini ter povezovalni dejavnik Slovenije z državami, v katerih živite in delate. Ob tej priložnosti bi se Vam rad zahvalil za vaš prispevek k boljšemu poznavanju Slovenije v svetu, tankju vezi ter spodbujanju razvoja matične države. Če bi ugasnilo delovanje kateregakoli slovenskega društva ali ustanove, bi to pomenilo zmanjšanje našega skupnega kulturnega in duhovnega premoženja.

Življenje je minljivo in tako so se tudi letos od nas žal poslovili tudi nekateri, katerih delovanje bomo pogrešali. Prav je, da se jih spomnimo tudi s prebrano slovensko knjigo ali zapeto slovensko pesmijo ter se jim na ta način poklonimo.

Pri Vladi Republike Slovenije sta letos pričela delovati Svet za Slovence po svetu ter Svet za Slovence

v zamejstvu, v katera so vključeni tudi Vaši predstavniki. Na seminarju smo gostili novinarje izseljenških medijev ter kulturne animatorje slovenskih kulturnih društev. Potekale so številne dejavnosti slovenskih zamejskih in izseljenških kulturnih in drugih skupin. Slovenija vzpodbuja delovanje mladih v zamejstvu in po svetu ter si želi, da bi se jih čim več udeležilo obstoječih tečajev in izmenjav ter se še bolj povežalo s Slovenijo. Naši otroci so naše ogledalo, saj odsevajo tisto, kar jih naučimo. So naša prihodnost in zagotovilo, da se bo slovenska kultura ohranila. Leto 2008 je posvečeno Primožu Trubarju. Tudi on ni deloval zgolj v ožjem slovenskem prostoru, a je bistveno vplival na samozavest celotnega slovenskega naroda. Njegovo načelo "Stati inu obstati" velja še danes. Spremembe so edina stalnica v življenju. Z razvojem novih tehnologij so se razdalje med nami skrajšale. Preko svetovnega spleta si lahko enostavno neje dopisujemo, učimo slovenščine in prisluhne-

mo slovenskim radijskim in televizijskim oddajam tudi v oddaljenih krajih sveta, sporazumevanje je postalo bolj enostavno in cenejše. Evropska integracija, katere del smo, se pogloblja in širi. Evropsko državljanstvo prinaša večjo zaščito tudi za slovenske državljane, po drugi strani ohranjanje raznolikosti Evrope bogati. Slovenski jezik in kultura

imata možnosti za svojo uveljavitev. Od nas samih pa je odvisno, na kakšen način in v kolikšni meri bomo - Slovenci v svetu in tudi doma - znali ohranjati in krepiti svojo narodno in kulturno identiteto. Slovenija je letos s predsedovanjem Svetu EU prevzela odgovorno nalogo, s katero si želi povečati prepoznavnost ter ugled, ki naj bi prispeval tudi k večji kvaliteti vašega življenja. Postali bomo bolj prepoznavni ne le znotraj Evrope, temveč tudi v daljnih državah. Z vstopom v schengenski prostor so odpravljene fizične meje. Morda bo najtežje odstraniti miselne meje. Zamejski Slovenci niso več za mejo, temveč res lahko govorimo o skupnem slovenskem kulturnem prostoru. Imamo veliko odgovornost, da izkoristimo nove priložnosti sebi v prid.

V Novem letu Vam želim veliko novih začetkov, zagnanosti in trdne volje, v osebnem življenju pa zdravja, ljubezni in sreče.

Srečno!

Janez Janša
predsednik Vlade Republike Slovenije

Pogovor

Mag. Boris Nemec,
predsednik
Foruma za
Goriško, o
poimenovanju
goriške pokrajine
z imenom Goriška

3

NOVI GLAS in VOCE ISONTINA

vabita na predstavitev zgoščenke

POGUM MOLKA o življenju p. Placida Corteseja

Pri okrogli mizi bodo sodelovali pričevalci in sodelavci projekta, med njimi časnikar Ivo Jevnikar. O pobudi bo spregovoril tudi goriški nadškof msgr. Dino De Antoni.

Sreda, 16. januarja 2008, ob 17.30

v sejni dvorani pokrajinskega sveta na Korzu Italija 55 v Gorici.

V gledališču Ristori v Čedadu Dan emigranta

Velika dvorana gledališča Ristori v Čedadu se je na prvo nedeljo novega leta, 6. t.m., napolnila z domačini in gosti iz naše dežele in Slovenije, ki so se udeležili tradicionalne in največje slovenske prireditve v videmski pokrajini, Dneva emi-

granta. Pod pokroviteljstvom občine Čedad so za organizacijo množičnega srečanja poskrbeli SKGZ in SSO iz videmske pokrajine. Kulturni program so oblikovali: Harmonikarski orkester Glasbene matice Špeter, Moški zbor Matajur, Beneško gledališče in mladina gledališke šole Studio Art Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Prireditve so lepo uvedli mladi harmonikarji, ki so zaznamovali pravkar minulo leto, in pričakovanj za začeto leto. O tem je spregovorilo več gostov in tudi ravnatelj Zveze slovenskih emigrantov Renzo Matteligi, ki je spregovoril v imenu slovenskih organi-

Foto DP

granta. Pod pokroviteljstvom občine Čedad so za organizacijo množičnega srečanja poskrbeli SKGZ in SSO iz videmske pokrajine. Kulturni program so oblikovali: Harmonikarski orkester Glasbene matice Špeter, Moški zbor Matajur, Beneško gledališče in mladina gledališke šole Studio Art Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Prireditve so lepo uvedli mladi harmonikarji, ki so zaznamovali pravkar minulo leto, in pričakovanj za začeto leto. O tem je spregovorilo več gostov in tudi ravnatelj Zveze slovenskih emigrantov Renzo Matteligi, ki je spregovoril v imenu slovenskih organi-

granta. Pod pokroviteljstvom občine Čedad so za organizacijo množičnega srečanja poskrbeli SKGZ in SSO iz videmske pokrajine. Kulturni program so oblikovali: Harmonikarski orkester Glasbene matice Špeter, Moški zbor Matajur, Beneško gledališče in mladina gledališke šole Studio Art Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Prireditve so lepo uvedli mladi harmonikarji, ki so zaznamovali pravkar minulo leto, in pričakovanj za začeto leto. O tem je spregovorilo več gostov in tudi ravnatelj Zveze slovenskih emigrantov Renzo Matteligi, ki je spregovoril v imenu slovenskih organi-

drugih dolin, pospeševala izseljevanje in povzročila, da je cela povojna generacija zapustila domače kraje in bila prisiljena iskati delo v tujini, ki je bilo večkrat zelo naporno in nezdravo. Žal se vedno ni dovolj dela v domačih krajih in slovenske vasi se praznijo. To je danes velik in dramatičen problem, pred katerim smo vsi poklicani, da storimo, kar se da. V imenu predsednika vlade Janeza Janše in Urada, ki mu predseduje, je pozdravil tudi državni sekretar Zorko Pelikan, ki je izrazil željo, da bi slovenski televizijski programi segli tudi v Benečijo, Režijo in Kanalsko dolino. Priznanje organizatorjem in ustanovam iz videmske pokrajine so izrekli tudi čedajski župan Attilio Vuga, ki je sporočil, da se je že začel postopek za ustanovitev slovenskega okenca v Čedadu, in deželni odbornik za kulturo in šolstvo Roberto Antonaz, ki je pohvalil predvsem starše otrok, ki letos obiskujejo prvi razred dvojezične srednje šole. S svojo vztrajnostjo so dosegli, da je prišlo do te šole. Obljubil je, da bo dežela še naprej podpirala slovensko narodnostno skupnost in da ji bo namenila tudi višja finančna sredstva. Tudi novi predsednik Slovenije Danilo Türk je v poslanici izrazil prepričanje, da se bo po padcu meje stanje za Slovene v Italiji še izboljšalo.

Program so primerno in vsebinsko bogato sklenili člani Beneškega gledališča in mladina gledališke šole Studio Art, ki so v režiji Marjana Bevka s pesmijo in z recitacijami predstavili življenje Slovencev videmske pokrajine od prvih rokopisnih dokumentov v slovenskem jeziku iz leta 1458 do današnjih dni, ko je prišlo do ustanovitve dvojezične šole v Špetru in padca meje. Pri tem prikazuje sodeloval tudi moški zbor Matajur, ki ga vodi David Klodič.

Nevarne politične naveze v ozadju Nasprotovanje novemu statutu FJK

Ozapletih v zvezi s parlamentarnim postopkom za odobritev novega statuta Furlanije Julijske krajine smo pred kratkim že poročali. Nedvomno ima nasprotovanje utrditvi deželne avtonomije svoje politično ozadje, ki se postopoma razkriva javnosti. Priča smo namreč čudnim prečnim ali transversalnim navezam, ki gredo od krogov Demokratične stranke, v katero so se zlili pripadniki nekdanjih Levih demokratov in bolj sredinsko usmerjene Marjetice ter še nekatere manjše skupine in posamezniki, pa do desnosredinskih strank, vključno Nacionalnega zavezništva. Dobri poznavalci novih političnih razmer v državi namreč ocenjujejo, da nova Demokratična stranka skuša širiti svoj politični prostor s spogledovanjem z desno in sredinsko usmerjenimi skupinami. Ta pojav se očitno odraža tudi pri vprašanju novega statuta FJK. Potrebno se nam zdi ponovno spomniti bralce, da je deželni svet FJK zelo izčrpan, odprto in poglobljeno razpravljal o novem statutu, preden ga je pred dvema letoma odobril z glasovi svetnikov levosredinske koalicije Demokratične zveze. Proti so sicer glasovali predstavniki desnosredinske usmeritve brez utemeljenih alternativnih predlogov. Sedanji deželni statut je bil namreč sprejet leta 1963 ob uradni ustanovitvi Dežele, to se pravi pred več kot 40 leti. Zdi se nam skoro odveč poudariti, da so se mednarodne, vsedržavne in širše krajevne razmere temeljito spremenile in jih odgovorni politiki morajo upoštevati, ne pa da vztrajajo pri starih okvirih in zamislih. Ker gre v primeru statuta naše Dežele za zakon ustavne narave,

je za njegovo odobritev predpisan poseben postopek (dvakratno glasovanje in dvotretjinska večina v obeh vejah parlamenta). Tako se je sredi minulega novembra o njem začela razprava v komisiji za ustavna vprašanja poslanske zbornice. Že na samem začetku razprave so prišla do izraza dokaj čudna stališča, po katerih je predloženo besedilo statuta potrebno temeljitega pre-

Riccardo Illy

gleda, ker da številna njegova določila niso skladna z ustavo. Posebno je presenetilo dejstvo, da je omenjena komisija na predlog predsednika Violanteja (vidnega predstavnika nekdanjih Levih demokratov in sedaj nove Demokratične stranke) brez poglobljene razprave na vrat na nos skoro soglasno sprejela popravek, ki črta štirinajst poimenovanj FJK in ohranja samo italijansko. Hkrati so nekateri člani komisije javno napovedali izpodbijanje še drugih določil statuta, med temi tudi tisto o olajšanju izvolitve predstavnika slovenske manjšine. Takšen polemičen začetek razprave o statutu je nemalo presenetil številne politične sredine pri nas in tudi najvišje institucionalne predstavnike Dežele. Predsednik deželnega sveta Tesini je bil v tem času dvakrat v Rimu. Odnos

omenjene parlamentarne komisije do statuta je še posebno prizadel Slovenec in tudi zavedne Furlane, saj obojim zanika pravico do javne rabe materinega jezika.

Oglasil se je tudi predsednik Riccardo Illy, ki odločno zagovarja posodobitev starega statuta in okrepitev deželne avtonomije ter priznanje njene jezikovne in narodne pluralnosti. V časopisnem intervjuju z videmskim dnevnikom očita tistim, ki nasprotujejo novemu deželnemu statutu, da se niso potrudili prebrati zapisnike ustnodajne skupščine iz let 1946 in 1947, iz katerih neizpodbitno izhaja, da je bila naši Deželi priz-

nana posebna avtonomija zaradi prisotnosti slovenske manjšine predvsem na Goriškem (Trst z okolico je bil namreč po mirovni pogodbi iz februarja 1947 vključen v Svobodno tržaško ozemlje). Po rešitvi tržaškega vprašanja oktobra 1954 pa so bili tudi tržaški Slovenci vključeni v FJK. Vseh teh dejstev večina italijanskih političnih sil noče priznati, zato se oživljajo težnje po ohranjanju državnega centralizma na škodo deželne avtonomije.

Zanimivo pa je tudi to, da med političnimi predstavniki leve sredine v naši deželi glasno nastopa proti novemu statutu kakor tudi proti deželnemu zakonu za zaščito furlanskega jezika senator Alessandro Maran, doma iz spodnje Furlanije, izvoljen na listi Levih demokratov. Takšno njegovo zadržanje spravlja v zadrego deželno vodstvo Demokratične stranke, ki je eden glavnih sestavnih delov Illyjeve levosredinske koalicije. Seveda ne smemo pozabiti, da je bil omenjeni senator izvoljen tudi z glasovi slovenskih volivcev. Prav zanimivo bo slediti nadaljnjemu razvoju v zvezi z vprašanjem novega deželnega statuta FJK.

Alojz Tul

Zasedanje deželnega sveta FJK Nov deželni svetnik

Ob zasedanju deželnega sveta Furlanije Julijske krajine, ki je v drugi polovici decembra razpravljalo o finančnem zakonu za leto 2008, je bil imenovan za novega deželnega svetnika Ezio Beltrame, ki je tudi odbornik v Illyjevem odboru. Beltrame, iz vrst DS, bo nado-

mestil mesto, ki ga je zapustil deželni svetnik Mirko Špacapan, izvoljen na predsedniškem seznanu leta 2003. Po uradni namestitvi, med katero je Beltrame zaprisegel v italijansčini in furlanščini, se je predsednik deželnega sveta Tesini poklonil spomenu na prezgodaj preminulega

deželnega svetnika Slovenske skupnosti dr. Mirka Špacapana. V svojem nagovoru je Tesini orisal Špacapanovo življenje in delo. Mirko, je dejal Tesini, nam bo ostal za vedno v spominu. Vloge deželnega svetnika se je loteval s predanostjo, resnostjo in profesionalnim pristopom. Poleg tega je bil Špacapan odličen otroški zdravnik; stalno se je izpopolnjeval v neonatologiji in obvladoval vse najbolj sodobne tehnologije na področju pnevmatologije in otroškega oživljanja. Redno in prostovoljno je dežural v videmski bolnišnici, da je tako tudi v teh letih, ko je institucionalni vlogi posvečal večino dneva, lahko ohranjal stik s svojim poklicem. Predsednik deželnega sveta je tudi podčrtal številna zanimanja, ki so označevala Mirkovo kulturno, prosvetno, športno in socialno angažiranost v civilni družbi, predvsem znotraj slovenske manjšinske skupnosti. Mislimo si, je končal Tesini, kako bi Mirko rad volil zadnja dva deželna zakona, za slovensko in furlansko manjšino, kar pa mu neizprosna bolezen ni dopustila. Stranka Slovenska skupnost upa, da bo svetnik Beltrame, ki nadomešča poslansko mesto SSK, navezal ustrezne stike z vodstvom stranke. Deželno tajništvo SSK namreč meni, da bi bilo tovrstno sodelovanje korektno in da bo lahko naprej, tudi z dr. Beltramejem, razvijalo zasnovano delo, ki ga je vodil Špacapan.

Na dnu...

Povejmo na glas

Preizkušeni ne bo manjkalo

V kolikor vržemo bežen pogled na leto, ki smo ga ravnokar pričeli, slej ko prej ugotovimo, da vanj stopamo z dediščino, ki je ni mogoče obravnavati lahkomiselno. Težko bi bili namreč prepričani, da bomo zlahka opravili z vsemi obstoječimi težavami, ker se hitro zavemo, da niso vse stvari le dobre. Prav zato se radi zatečemo k optimizmu oziroma prepričanju, da resnih odprtih vprašanj sploh ni, potem pa smo vse preveč osupli zaradi prve ovire, ki se nam postavi na pot. Verjetno je torej več kot priporočljivo, da najdemo med našim zanosnim pogumom in dosti manj zanosno resničnostjo primerno ravnotežje, saj smo na ta način na prihajajoče izzive pripravljeni in istočasno vendar polni prepotrebne zagona. Nemara je umestna trditev, da so svetovni dogodki tisti, ki postajajo vse pomembnejši in nas vedno bolj pogojujejo. Naj smo v svojem prostoru še tako uspešni in varni, ključna dogajanja svetovnih spreminjanj vse hitreje segajo do nas. Stroški vojne proti terorizmu, bliskovita rast dobre tretjine človeštva, ki ga predstavljata Kitajska in Indija, strma dražitev nafte pretresa borze, ki so vse bolj deležne močnih padcev in vse to še kako vpliva na naše življenje. Naši prihranki izgubljajo vrednost, težave Združenih držav Amerike se prenašajo na vse države razvitega sveta, naša kupna moč se zmanjšuje, energetska odvisnost je treba drago plačati. Je mogoče navedene pokazatelje bistveno izboljšati in kako? Je mogoče na tovrstne zares neugodne pojave resnično vplivati in jih spremeniti v ugod-

ne? Evropska unija je vsekakor svetla točka današnjega časa in veliko upanje za vse, s širitvijo schengenskega območja smo tudi mi v še večji meri okusili njeno blagodejnost in učinkovitost. Toda ali bo lahko Evropa odločilno uveljavila svoja načela sredi globalizacijskih napetosti? Dobro in v vsakem primeru več kot koristno bi bilo, da bi jih, toda ali ne bo že problem Kosova tista velika preizkušnja, ki bo evropska prizadevanja obremenila in to izrazilo? Bo Rusija ostala ob strani, ali bo nepopustljivo podprla Beograd? Se bo Balkan ponovno globlje vznemiril? Pri tem se velja spomniti enostranske ukrepanja Hrvaške na morju, kar nikakor ne deluje pomirjajoče. V luči vsega povedanega sta Slovenija in prostor, v katerem živimo kot slovenska narodna skupnost, spodbuden primer, kako bi bilo lepo, da bi se stvari podobno odvijale na svetovni ravni. Kot rečeno, pa je tudi naša matična država in smo mi vsi izven njenih dosedanjih meja vse bolj odvisni prav od širših ter planetarnih dogajanj, ne nazadnje od države našega večinskega naroda, ki naj čim prej najde željeni izhod iz zaprtega notranjopolitičnega kroga. Nepreklicno odvisni smo drug od drugega, pri čemer je težava v tem, da se zdi, kako z reševanjem krajevne ali zgolj enodržavne problematike ne moremo odpraviti svetovnih napetosti. Bomo te napetosti vendar znali odpraviti? Dovolj verjamemo, da je to mogoče?

Janez Povše

POGOVOR Boris Nemec

Kdor ni ponosen na Goriško, Istro, Kras, ta Primorec ni!

Magister Boris Nemec je predsednik Forumu za Goriško, Združenja za preporod Goriške, kot se ta odmevni forum tudi imenuje. Zadnje čase je Forum postal znan predvsem zaradi tehtnega in zgodovinsko utemeljenega zagovarjanja poimenovanja goriške pokrajine z imenom Goriška. Forum za Goriško povezuje strokovnjake, izobražence in nasploh ljudi, ki delujejo v javnosti za skupno korist Goriške z obeh strani državne meje.

V Italiji poznamo upravno delitev na dežele, nato pridejo pokrajine in občine. Zakaj se je RS odločila samo za razdelitev na pokrajine in ne prej na tri ali štiri dežele?

Velike države kot Italija, Nemčija ali Španija imajo 4 ravni upravljanja, poleg državne ravni še dežele, pokrajine in občine. Slovenija je manjša kot mnoge evropske dežele, zato je logično, da Slovenija ne more imeti dežel, ki imajo včasih celo funkcije pravih držav kot v Nemčiji in Španiji. Slovenija zato lahko ustanovi le pokrajine kot vmesno stopnjo med državo in občinami, ki jih je pri nas več kot 200.

Kakšen smisel ima pravzaprav ustanavljanje štirinajstih pokrajin v Sloveniji? Zakaj se to počne?

Slovenija načrtuje 14 pokrajin, ki bi obsegale vsaka v povprečju po 15 občin. Če bi Slovenija imela samo tri pokrajine s 70 občinami, bi bile te pokrajine le trije vmesni centri med do Ljubljane. To pa je nesmiselno, saj je celotna Slovenija manjša od Dunaja, vendar je iz Kopra do Bovca dlje kot od Kopra do Prekmurja. To napako je naredila že RKC s Koprsko škofijo in je ne gre ponavljati. Če se Ljubljana ne zaveda nacionalne odgovornosti do Primorske glede odnosov z Italijo, kot mnogi upravičeno menijo, moramo to Primorci sami urediti v Ljubljani z državo in ne z neko vmesno močno pokrajino Primorsko, ki itak ne bi bila subjekt urejanja mednarodnih zadev.

Zadnje čase tudi pri nas izjemno boleče odmevajo polemike na Slovenskem o poimenovanju še ne nastalih slovenskih pokrajin. Nam lahko predstavite polemike in njihov izvor, tudi težave z nastankom pokrajin v Sloveniji?

Primorci smo si svoj ugled zgradili z velikim trpljenjem. Med prvo vojno so bili naši predniki v begunstvu in zmerjali so jih z Lahi (in ne s Primorci), med obema vojnoma so bili politični in ekonomski begunci po Jugoslaviji, bili so prve žrtve italijanskega kulturnega genocida, a tudi prvi organizirani borci v Evropi proti fašističnemu terorju ter na koncu zmagoviti partizani, ki so uresničili sanje za priključitev večjega dela Primorske k Sloveniji. Prav po veliki zaslugi Primorcev imamo danes lastno državo. Primorska, Primorci, primorskost, lastna himna Vstala Primorska so danes najbolj cenjeni pojmi, ki nas vse navdajajo z neizmernim ponosom, da smo Primorci in Slovenci. Zelo smo prizadeti, ker se posamezniki posmehujejo imenu Istrsko-kraška pokrajina, kot je predlagala Vlada RS, in zahtevajo, da se njihova pokrajina imenuje Primorska. Kdo so ti ljudje? Po večini so novodobni "Primorci" - priseljenci po letu

1954, mnogi z Balkana, ki se ne prepoznajo kot Istrani ali Kraševci ter si želijo prilastiti kulturno zgodovinsko dediščino, ki pripada vsem Primorcem, v veliki meri pa še posebej goriškim in tržaškim Primorcem v Italiji. Več kot 15 let jih ne moti ime Obalno-kraška statistična regija, Istrsko-kraškemu imenu pokrajine pa se mnogi posmehujejo, čeprav sta ti dve pokrajini v svetu med najbolj uglednimi slovenskimi in primorskimi imeni. Kras pozna cel svet, Istra je v svetu poznano ime že iz antike in skupaj s Tržaško in Goriško pokrajino sestavljajo besedo TIGR. Če bi moji predniki bili s Krasa ali iz Istre, bi bil na to dejstvo zelo ponosen.

Se vam ne zdi, da je pri teh polemikah okrog pokrajin v Sloveniji preveč cenenege in izjemno škodljivega populizma?

Zagotovo je to res. Vozadju je očiten pritisk nekaterih politikov za osnovevanje ene same velike Primorske vse do rapalske meje s sedežem v Kopru, ki bi bila dvojezična; v pokrajinskem svetu pa naj bi bilo skoraj 10% italijanskih predstavnikov. Za nas Goričane in Primorce, ki smo največ žrtvovali, da danes sploh lahko govorimo slovensko, je širitev dvojezičnosti z obalnih istrskih mest na celotno Primorsko popolnoma nesprejemljiva. Je žalitev vseh primorskih antifašističnih žrtev od duhovnikov do komunistov. Ob 60-letnici priključitve Primorske Sloveniji, septembra 2007, smo v Novi Gorici organizirali vseprimorsko proslavo Na svoji zemlji. Župani občin iz južne Primorske, ki si prilaščajo ime Primorska, niso prispevali niti evra za to veličastno proslavo. Častne izjeme so bile le organizacije Zveze borcev iz Kopra, Pirana in Izole, ki imajo že tako zelo skromna sredstva.

Omenjeni politiki so 15. 12. 2007 v Ajdovščini organizirali gromovniški miting resnice z vajtrajnim ponavljanjem laži v javnosti, da Primorske ni več, ker Vlada RS ni dodelila tega imena v izključno posest Obalno-kraški regiji. Še več, zbirali so nesmiselne podpise pod pisno izjavo, ki trdi, da je s tem Vlada RS izničila boj Primorcev za priključitev Sloveniji, kar bi posledično lahko pomenilo, da bo Italija zopet do Postojne. Neverjetna manipulacija, a resnična, kot je napisano na obrazcu za zbiranje podpisov podpore za enotno Primorsko.

Ob nedavnih polemikah glede Primorske in Goriške je prišlo na dan temeljno dejstvo, da se Slovenci iz zgodovine ničesar ne naučimo, je tako?

Zdi se, da res ne, in to še posebej velja za tiste, ki zgodovinskih izkušenj Primorcev niso niti prebrali iz knjig, kaj šele, da bi jim starši položili te vrednote v zibelko. Ljubljana je danes zelo evforična nad EU - včasih je bila nad Dunajem, potem nad Beogradom - da mnogokrat pozablja na svoje nacionalne interese. Slovenci, z razliko od Hrvatov, nismo nikoli razumeli, da je bila Jugoslavija le vmesna faza do samostojne države. Hrvaška je edina država, ki je za sodelovanje z nacistično pošastjo bila po zmagi antifašizma nagrajena z osemletskimi pridobitvami in si je te tudi kasneje v Jugoslaviji pri-

grabila, kot npr. Savudrijo, ki je bila del Piranske občine do leta 1954. Danes Slovenijo zaradi tega dejstva zelo boli glava, saj nam jemlje izhod na odprto morje. Ali ne lahko tudi danes delamo podobnih napak, bi bodo naše otroke močno prizadele?

Prihodnji razvoj Gorice-Nove Gorice je usodno povezan z uditvijo slovenske identitete na zahodu Slovenije, čemur Ljubljana ne daje pozornosti. Glede te-

Foto JMP

ga se s kritiko Borisa Pahora do Ljubljane v celoti strinjam.

Slovenci smo izgubili ogromno tudi, s tem da nam je fašizem uničil vso kulturno, gospodarsko in univerzitetno moč Gorice. Gorica je v preteklosti vzgojila številne narodnozavedne slovenske duhovnike, ki so nam ohranili slovenstvo. Zato smo v Forumu za Goriško v preteklosti podpirali idejo, da bi nastala tudi novogoriška škofija, poleg koprške. Žal tudi v RKC zamira duhovna moč goriške bogoslovne šole in prevladuje duh ljubljanske bogoslovne šole. Narediti bi morali vse, da bi ponovno prišlo do slovenske bogoslovne šole tudi v Gorici-Novu Gorici.

Predstavite nam prosim delovanje Forumu za Goriško in njegovo poslanstvo.

Poslanstvo Forumu za Goriško je vsesplošni kulturno-gospodarski napredek Goriške pokrajine, osnovan na vrhunskem znanju in trajnostnem razvoju. Forum za Goriško je bil osnovan leta 1994 in si ves čas prizadeva za ustanovitev Goriške kot zgodovinske pokrajine s sedežem v Novi Gorici. V Forumu razpravljamo in sprejemamo sklepe o zadevah, ki so v interesu vseh nas Goričanov in Primorcev, zato smo si zelo enotni glede ciljev, ki jih želimo dosegati. Razlike med nami so manj pomembne in se nanašajo bolj na načine in oblike našega delovanja za doseganje skupnih ciljev. Člani Forumu so po večini ljudje z močnimi intelektualnimi sposobnostmi oblikovanja razvojnih vizij in našega poslanstva. Delujemo tudi civilna družba, zato je naša moč samo v pisani in ustni besedi, ki naj se sliši v medijih in na javnih tribunah ter v medsebojni izmenjavi pogledov. Med seboj komuniciramo vsakodnevno predvsem preko elektronske pošte, občasni neformalnim sestanki članov in seveda tudi z rednimi sestanki, ko sprejemamo sklepe. Imamo tudi svojo spletno stran: www.fzg.si V Forumu smo še posebej pono-

sni, da so naši člani tudi ugledni intelektualci, ki delujejo v slovenskih ustanovah v Gorici. V prihodnje bomo kakšno sejo Izvršnega odbora izpeljali tudi v Gorici, saj se moramo v skupen slovenski kulturni prostor čim prej vživeti. Naši cilji bodo postali tudi razvoj Gorice, zlasti ko nam to omogoča sinergijo z Novo Gorico.

Forum podpira policentričen razvoj Goriške, saj je ravno njen severni del izjemno demograf-

Forum za Goriško si močno prizadeva za razvoj visokega šolstva na Goriškem. Podpiramo pobude za nastanek goriškega univerzitetnega kampusa, kjer bi se univerza lahko nemoteno razvijala naslednjih 50 let.

Forum za Goriško podpira prizadevanja našega uglednega člana prof. Karla Bonuttija, da bi Evropska unija v Gorici-Novu Gorici, na stičišču treh evropskih jezikovnih skupin, ustanovila Univerzo EU, saj bi bila ravno Goriška dober primer gradnje sodelovanja med evropskimi narodi. In prav bogoslovje za katoliške in pravoslavne duhovnike bi lahko bil prvi korak. Združene Evrope ne bo, če ne bo vse krščanske Evrope, torej bratskega sodelovanja med katoliki in pravoslavci.

Forum za Goriško je predlagal tudi precej inovativno rešitev za razmejitev med Slovenijo in Hrvaško v Piranskem zalivu.

Res je, vendar je to lahko tema za kdaj drugič, ker je za razumljivo pojasnilo predloga potrebna obširna razlaga. Slovenija naj bi v OZN predlagala spremembo Konvencije o pomorskem pravu. Morje naj bi se tako razmejilo, da bi vsaka država zaprtega zaliva imela svoj del morja vse do mednarodnih voda. V tem primeru, bi si Hrvaška ne mogla več enostavno prisvojiti druge polovice Jadrana do morske meje z Italijo po nekdanji Jugoslaviji.

Ima prav direktor Goriškega muzeja in naš skupni prijatelj Andrej Malnič, ko v svojih javnih nastopih redno opozarja, da moramo biti Slovenci, podobno kot so Italijani, navezani na mestna središča in se zavedati njihovega temeljnega pomena za širše območje?

S tem mnenjem se strinjam in se ga mogoče premalo zavedamo, saj si je sicer nemogoče pojasniti, da nekatere razvoj mesta No-

ve Gorice tako zelo moti. Je pa res, da je bila Nova Gorica v preteklosti preveč ozko usmerjena le v lasten razvoj mesta tvornih funkcij in se je glede tega premalo posvetovala z drugimi v regiji, ki jim je to mesto namenjeno za uresničitev njihovih potreb. Po drugi strani pa je to razumljiva pomanjkljivost, saj uradne pokrajine s sedežem v Novi Gorici nismo nikoli imeli.

Vstop Slovenije v schengensko območje pomeni prost pretok ljudi ob meji. Kaj bo to pomenilo za Goriško?

Za Goriško in še bolj za mesto Gorica-Nova Gorica je to enkratna zgodovinska priložnost, ki jo moramo izkoristiti za okrepitev enotnega kulturnega prostora Primorcev na obeh straneh meje. Ta kulturni prostor pa moramo nadgraditi z gospodarskimi povezavami tako, da bi postali osrednje stičišče sodelovanja med italijanskim in slovenskim gospodarskim prostorom. Naša priložnost je, da s pomočjo Bruslja oblikujemo Gorico-Novo Gorico kot večkulturni in večetnični prostor kot vzgled sodelovanja evropskih narodov.

Kje in kako vidite razvoj Goriške, v Italiji smo namreč priče dobesednemu umiranju Gorice?

Veliko priložnost imamo na področju visokošolskega izobraževanja in raziskovanja. Bolonjski sistem študija omogoča kreditni sistem, kar pomeni, da lahko študentje opravijo del obveznosti na italijanskih, slovenskih in avstrijskih univerzah v tem prostoru. Zelo velike možnosti imamo, da ponudimo turistom iz Evrope in sveta celovito goriško turistično destinacijo in ne kot doslej le vsak svojo polovico, ki se je končala na meji. To bi bilo za turiste privlačna posebnost, saj smo na prostoru, ki je izredno raznolik; od toplega morja do Alp se razvrsti veliko različnih krajskih posebnosti in zanimivosti ter kulinarčne raznovrstnosti.

Hvala za pogovor!

Jurij Paljč

Odprto pismo poslancem Državnega zbora RS

Podpisniki tega pisma podpiramo vladni predlog poimenovanja treh primorskih pokrajin: Goriške, Istrsko-Kraške in Notranjske. Poslance Državnega zbora RS pozivamo, naj pri sprejemanju pokrajinske zakonodaje upoštevajo strokovne utemeljitve vladnih služb in naj ne pristajajo na demagogijo in populizem ter grožnje posameznih politikov na Primorskem. Od poslancev Državnega zbora upravičeno pričakujemo, da bodo pri obravnavi pokrajinske zakonodaje upoštevali posebnosti Primorske in v ta kontekst sodi tudi izbira imen pokrajin. Zavedati se moramo, da na zahodnem robu slovenskega prostora, kjer se vsi s ponosom štejemo za Primorce, prav imena Goriška, Istra, Kras in Notranjska pričajo o naši tisočletni prisotnosti in avtohtonosti. Izvorna slovenska imena so še kako pomembna, ker krepijo slovensko narodno zavest in ponos prebivalstva na naši zahodni etnični meji. Goriška pokrajina omogoča na simobolni ravni (z imenom) in na vsebinski ravni oživitve čezmejnega enotnega slovenskega kulturnega prostora, ki je osnova za krepitev gospodarskih vezi in slovenske identitete.

Poimenovanja primorskih pokrajin po straneh neba (severna, južna in vzhodna Primorska v Sloveniji ter zahodna Primorska v Italiji) so birokratske skovanke

in žalijo kulturno-zgodovinsko dediščino Primorcev. Imena Primorske se ne sme zlorabiti za poimenovanja ene same primorske pokrajine, ker pripada vsem Primorcem, ne glede na državno mejo. Naša prizadevanja za oblikovanje goriške pokrajine so zavezana štiri tisoč spontano zbranim podpisom na Goriškem, z obeh strani meje in sklepom podpore šestih občinskih svetov. Protestiramo nad zlorabo "primorskih čustev" s strani nekaterih županov slovenske Istre in Krasa, ko načrte za lastno prevlado nad celotno Primorsko prikazujejo kot narodnoobrambno nalogo pred izničenjem slovenske in primorske identitete zaradi brezbriznosti države v Evropi brez meje.

Pokrajine bodo lahko uspešne le, če bodo na prostorsko in razvojno zaokroženem območju reševale življenjske probleme prebivalcev, kot so: zdravstvo, šolstvo, univerzitetno izobraževanje, kultura, infrastruktura (ceste, voda, promet...) in pereče ekološke probleme (čistilne naprave, urejanje vodotokov, načrtovanje prostora, center za ravnanje z odpadki...). Za reševanje teh nalog pa je strokovno povsem zgrešeno, da bi imeli eno samo "Veliko Primorsko", pa čeprav bi bil njen sedež v njenem geografskem središču, v Novi Gorici. V obdobju po drugi vojni sta na Slovenskem zrasli dve novi re-

gijski središči, ki sta nadomestili Trst in Gorico. Koper in Nova Gorica sta se ves ta čas razvijala avtonomno in tudi sedaj v celoti pokrivata potrebe svojih, sedaj še statističnih regij. Policentričen razvoj Primorske in Goriške je potrebno še bolj okrepiti in ne ogroziti z dodatno centralno oblastjo. Strokovnjaki, kot tudi vsi mi na Goriškem-od Trente do Krasa-se zavedamo, da je Primorska tako raznolika, da je ni mogoče uspešno upravljati iz enega središča. Še posebej zato ne, ker je Koper bolj daleč od Bovca kot od Prekmurja. To potrjujejo tudi enoletne zelo negativne izkušnje Okraja Koper, ki je obsegal celotno slovensko Primorsko v začetku 60. let preteklega stoletja.

Državni zbor RS obveščamo, da se na Goriškem ne strinjamo z ustanovitvijo ene same pokrajine na Primorskem tudi zaradi tega, ker bi bili, na osnovi slovenske zakonodaje, v taki pokrajini uzakonjeni elementi dvojezičnosti na vsem območju, ki se ujemajo z okupirano Primorsko do rapalske meje. Pravica do uporabe italijanskega jezika naj ostane tam, kjer živi italijanska manjšina.

Odbor za goriško pokrajino na Primorskem
Predsednik, **Sergij Pelhan**
Forum za Goriško
Predsednik, **mag. Boris Nemec**
Društvo za kakovost bivanja
Predsednica, **Lucija Mozetič**
Območno združenje borcev za vrednote
NOB, Nova Gorica
Predsednik, **Vladimir Krpan**

Priznanje grehov pri spovedi nas vodi tudi danes, nas, ki smo prejeli sveti krst v vodi in Svetem Duhu, v čisto zadržanje do Očeta. Nebeški Oče je namreč predvidel trpljenje in smrt ljubljenega Sina. "Njega poslušajte!" pravi (Mt 17,5).

Ob zgodovinsko pomembni nalogi

Pismo slovenskih škofov ob začetku predsedovanja Slovenije EU

S predsedovanjem Svetu Evropske unije prevzema naša država tako pomembno nalogo, kakor je naš narod še ni imel v vsej svoji zgodovini. Slovenija bo vodila zvezo 27 evropskih držav, združenih v Evropski uniji. S tem pismom bi vas radi na to opozorili in vas povabili, da skupaj podpremo vlado, da bo to nalogo, ki jo opravlja v imenu nas vseh, tudi primerno, dostojno in uspešno opravila. Ko smo se pred leti odločili za vstop v Evropsko unijo, je vodstvo Katoliške Cerkve na Slovenskem pridruženje podprlo. Prav tako tudi danes podpiramo prevzem najvišje odgovornosti v Uniji. Evropski narodi se niso začeli združevati samo iz gospodarskih, temveč tudi iz moralnih razlogov. Iz Evrope, kjer sta se v 20. stoletju zanetili dve svetovni vojni in povzročili neizmerno veliko gorja, so po letu 1945 hoteli

narediti prostor miru, sodelovanja, svobode, blaginje, družbene solidarnosti in spoštovanja človekovih pravic. Zavzemanje za temeljne vrednote ni nikoli pojenjalo, ampak se je krepilo, o čemer pričča tudi ravnokar sprejeta Lizbonska pogodba. Slovenija bo med predsedovanjem Uniji morala biti pozorna na temeljne vrednote in jih pospeševati predvsem na tistih področjih v naši soseščini in na svetu, kjer sta mir in spoštovanje človekovih pravic posebno ogrožena. Opozarjati bo morala tudi na skrb za zdravo okolje, saj klimatske spremembe to od nas nemudoma terjajo. Predsedovanje Evropski uniji je ugodna priložnost, da dvignemo svoj pogled nad notranje težave, ki jih imamo z našim sožitjem, in razširimo svoja obzorja. V času predsedovanja smo

povabljeni k čutenju in mišljenju po evropsko, kar pomeni krepitev ne samo slovenske temveč tudi evropske zavesti. Tedad bomo videli, koliko smo ujeti v preteklost, ki hromi naš razvoj in omejuje našo svobodo. Katoličani v nam primerljivih evropskih državah uživajo večje spoštovanje svoje vere in Cerkve ter imajo več možnosti za izpolnjevanje svojega poslanstva. Laiški verniki so v drugih Cerkvah bolj zavedni in pogumni. Katoliški starši so si v državah Evropske unije izbojevali večje spoštovanje pravice, da v svoji veri vzgajajo svoje otroke in da jim tudi šola - javna ali zasebna - pri tem prihaja naproti. Dragi bratje in sestre, naloga v prihodnjih šestih mesecih, pred katero se nahaja slovenska vlada in mi vsi, zasluži, da se je zavedamo ter da z molitvijo in solidarnostjo podpremo vse,

ki bodo v prvi vrsti nosili tovrstno odgovornost. Evropa je kot zibelka sodobnega humanizma, spoštovanja človekovega dostojanstva in človekovih pravic nosilka upanja za prenekaterega prebivalca našega planeta. Več upanja in zaupanja pa potrebujemo tudi sami Evropejci. Samo če bosta gospodarska uspešnost in politična tekmovalnost podrejeni višjim človeškim vrednotam medsebojnega spoštovanja, solidarnosti, resnice, pravičnosti, dialoga, ljubezni in miru, bomo Evropejci imeli veselje do življenja in bomo z zaupanjem gledali v prihodnost. Naj sveti zavetniki Evrope - sv. Benedikt, sv. brata Ciril in Metod, sv. Brigita Švedska in sv. Edith Stein -, ki so s svojim življenjem, delom in trpljenjem pričevali za vero, upanje in ljubezen, prosijo za nas!

Vaši škofje

Kratke

Gorica: praznik Svetih treh kraljev v cerkvi sv. Ivana

Božična praznovanja v Slovenskem pastoralnem središču v Gorici so izzvenela v otroškem vzdušju, saj so v cerkvi sv. Ivana, ob množici vernikov, nedeljsko mašno daritev ob 10. uri sooblikovali najmlajši. Razvrščeni ob lepih, premikajočih se

Foto: ML

jaslicah, pri desnem stranskem oltarju, so z branjem prošnje in s petjem božičnih melodij, pod vodstvom katehistinje Katerine Ferletič, obogatili sv. mašo, ki jo je daroval g. župnik Marijan Markežič ob asistenci msgr. Žbogarja in pomoči strežnikov. Male pevce so na orgle, kitaro in flavto spremljali David Bandelj, Marija Marušič Bandelj, Tomaž Batistič in Marta Lombardi. G. Markežič je med jedrnat homilijo pozval vernike, naj bodo kot Sv. trije kralji, misijonarji, ki nosijo v vsakdanje življenje odrešujočo luč, novorojenega Jezusa. Po maši so se otroci posamič predstavili pred oltarjem in prejeli božji blagoslov iz župnikovih rok ter Jezusčka v spomin na praznični dan. Vsi so se nato preselili v bližnji Močnikov dom, na odru katerega se je prvič predstavila gledališka skupinica 14 otrok, ki so se s Faniko Klanjšček in Costanco Frandolic po nedeljskih mašah in v božičnih prostih dneh gladko in razločno naučili besedilo igrice, v simbolni vsebini katere lebdi svetloba svete noči. Z recitacijo, petjem in obhodom po dvorani so izoblikovali prizorček, ki ga je pod naslovom Zimska zgodba spisala pokojna Francka Ferletič. V drobni igrici nastopajo premrle in žalostne živali iz temnega gozda, katerim se oko razjasni, ko prikljuje v svoje domovanje zlati topli žarek, ki jih ogreje, razveseli in predruhači njihovo življenje. Pridnim otrokom in njihovima vadiateljicama so gledalci toplo zaploskali. Po igrici so se na platnu prikazale domače jaslice tistih, ki so se prijavili na letošnje tekmovanje. Komisija, v sestavi Elia Bastiani, Simon Peter Leban in Marijan Markežič, je s sladkimi dobrotami obdarila vseh deset sodelujočih otrok, prve tri nagrade pa so prejeli: Mitja in Tadej Pahor, Aleksander in Ferdinand Frandolic, Katja Terčič. Priznanja so bili deležni tudi veterani Elia Bastiani, David Bandelj, Simon Peter Leban in Andrej Kosič. Prisrčno božično praznovanje se je nadaljevalo ob obloženih mizah in veselem druženju otrok in odraslih. / IK

Gorica: ura molitve za mir v cerkvi sv. Ignacija

Tudi letos je bila na prvi dan v letu popoldne ura molitve za mir v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Dele rožnega venca je molil msgr. Cvetko Žbogar, ki je ob koncu tudi podelil blagoslov z Najsvetejšim, razmišljanja ob papeževi poslanici za leto 2008 pa je bral g. župnik Marijan Markežič. Čeprav ni bilo veliko vernikov, so molitve in lepe božične pesmi odmevale med baročnimi oboki in se kot pobožna prošnja Bogu dvigale v nebo s srčno mislijo, da bi v svetu vendarle zavladal mir, po katerem hrepenijo vsi ljudje, še posebno pa tisti, ki jih v svoj jekleni obroč ukleščajo vojne in krvavi spopadi med etničnimi skupnostmi.

Štmaver: glasbeni projekt Kulturnega društva Sabotin

V soboto, 5. januarja, je bil zadnji koncert iz glasbenega projekta z naslovom Vsi verujemo v enega Boga, ki so ga priredili med Pevmo, Štmavrom in Oslavjem. Tretji koncertni večer sta izobikovala solo pevka Francka Šenk in klavirist Tilen Draksler, mlada glasbenika, ki prihajata z Ljubljanske akademije. Koncert je bil posvečen pravoslavnu Božiču, bil pa je na domačiji Kusičevih, na Borjaču, kot se pravi temu predelu na Oslavju, ki je bilo že večkrat prizorišče kulturnih srečanj, od gledaliških do zborovskih. Prireditelj niza je bilo domače društvo Sabotin. Franc Policardi nam je povedal, da je do zamisli prišlo zato, ker se pravoslavna in katoliška acerbe zblížujeta in do srečanja naj bi prišlo v Ogleju. Ker je dediščina oglejskega patriarhata tudi del naše duhovne in glasbene tradicije, so se odločili, da prvi pozdravijo tako zblíževanje ravno z omenjenim koncertom. Cerkveni koralni in predvsem ukrajinsko ljudsko in glasbeno izročilo, dela Rahmanina in Bacha so bili protagonisti občutenega in dobro uspelega glasbenega srečanja. Ob društvu so bili soprireditelji še domača župnija, goriško Združenje cerkvenih pevskih zborov in krajevni svet. Predsednik Lovrenc Peršolja je povedal, da so z obiskom na koncertih tako v pevski kot štmavrski cerkvi nadvse zadovoljni; tudi na zadnjem večeru se je zbrala lepa skupina domačinov in ljubiteljev glasbe. Zato si prizadevajo, da bi do podobnih srečanj prišlo tudi v prihodnosti.

Blagoslov mozaika-spomenika na mednarodnem mejnem prehodu Štandrež-Vrtojba Utripajoče srce na dinamičnem srečanju med različnimi

“V sakokrat, ko sva se doslej srečala na meji z Metodom, sva morala vedno potegniti iz žepa osebni dokument...” To je med drugim povedal goriški nadškof Dino De Antoni v nedeljo, 30. decembra proti večeru, veliki množici, ki se je zbrala na mednarodnem mejnem prehodu Štandrež-Vrtojba za tradicionalno baklado, ki jo že več let prireja Krajevna skupnost Vrtojba in rajonski svet Štandrež. S koprskim škofom Metodom Pirihom sta si vedno rada segla v roke kljub formalnostim na meji. Srečanje je bilo zato letos toliko lepše, saj je zadošlo še poseben pomen zaradi padca meje. Tudi tokrat sta se iz Štandreža in Vrtojbe vila dolga sprevoda romarjev z baklami v

Foto: DDP

rokah; na prehodu se jih je zbralo okrog petsto. Kar nekaj jih je prišlo s Krasa in sploh iz vse Goriške. Koprškega škofa Pirihja žal ni bilo, ker mu je isti dan umrl brat. Goriški nadškof

De Antoni je prav lepo spregovoril, ko je povedal, da je ganjen, saj se je stara goriška nadškofija končno spet povežala. “Z nami so tu vsi najini predniki,” je rekel, od Karla Mihaela do Janeza in Antona Vitala. V polpretekli dobi smo doživeli rano, ko je bilo naše srce, mesto Gorica, presekano na dvoje. Skupnost se je razbila. Hvala Bogu sta krajevni Cerkvi nadaljevali na poti prijateljstva in danes meje ni več. Prestopili smo mejno črto, ki je veliko let simbolizirala sovraštvo. Za to črto pa so vseskozi živeli prijatelji in svojci. Mejna zapornica je kazala na rano, ki je izkazovala naše ozemlje in srca ljudi. “Se-daj tega ni več!” Gorica je spet postala eno samo, združeno mesto, ne da bi bila izbrisana ustvarjalna različnost. Skupaj moramo graditi v enosti in mnogoterosti. Tu smo, da prepletamo istovetnost in enost, raznolikost in občutenost v imenu istega troedinega Boga. “Ne bomo se več mogli pretvarjati, češ da ‘drugi’ ne obstajajo.” Naj izginijo bedasti večvrednostni in manjvrednostni kompleksi, je navzoče poz-

val nadškof. Iz Ogleja se je Božja beseda razširila vse do Uralov. “Kristjani smo klicani, da podiramo še druge meje,” tiste, ki ločujejo senegalske, kitajske, romunske in druge priseljence sredi nas. “Vsi ti so naši bratje.” Nadškof je toplo pozdravil prisotne predstavnike oblasti, vernike in vse dobre ljudi v upanju, da bi to in še druga podobna srečanja bila izraz veselja in želje po še tesnejšem sodelovanju. “Spet smo sosedje in prijatelji,” je povedal predstavnik krajevnega odbora iz Vrtojbe. Predsednik

Štandreškega rajonskega sveta Marjan Brescia pa je obrazložil, da so mladi umetniki iz različnih evropskih držav s svojimi deli na istem mejnem prehodu v zadnjih letih že opozorili na rane, ki jih je prizadela meja, pa tudi na bogastvo, ki ga prinaša prepletanje drugačnosti jezikov, tradicij in kultur. V tem duhu tudi novi spomenik (postavljen v spomin na padec meje in uradno predan namenu 20. decembra), ki ga sestavlja kip in mozaik, govori o utripajočem srcu v dinamičnem srečanju med različnimi. Kot barve, ki se prelivajo ena v drugo in sestavljajo nove barve, tako lahko kulture ustvarjajo nešteto drugih kultur. Po molitvi je msgr. De Antoni blagoslovil novi spomenik in se zbranim z baklami v rokah še enkrat zahvalil: “Hvala, ker ste tu tako številni! Hvala, hvala!” Tik pred koncem slavlja in družabnostjo so štandreški otroci pod vodstvom Alessandre Schettino še enkrat zapeli, tokrat na note evropske himne: “Človek spet je brat človeku...” DD

500., jubilejna številka revije Ognjišče

Ob Božiču je izšla prva številka revije Ognjišče letnika 2008, ki nosi “serijsko številko” 500. Tako najbolj bran slovenski mesečnik stopa v 44. leto izhajanja, obenem pa se veseli jubilejne številke. Prva številka tega mesečnika je imela naklado 1.300 izvodov, petstota je bila natisnjena v več kot 60.000 izvodih; prva je štela skromnih 28 strani, petstota več kot sto! Prve številke, ki je izšla leta 1965 kot “farno” glasilo župnij Postojne in Kopra, niso hoteli sprejeti v nobeni tiskarni, zato je bila razmnožena v ciklostilni tehniki. Današnje Ognjišče izhaja v privlačni grafični podobi. Še nekaj zanimivosti: če bi postavili vezane letnike Ognjišča na knjižno polico, bi zavzeli na njej 1,7 metra in šteli skupaj 36.700 strani. V 500 številkah se je nabralo 429 sredinskih prilog, ki so bile posvečene različnim verskim, kulturnim, poljudnoznanstvenim, zgodovinskim, narodopisnim ali aktualnim temam. V vlogi gosta meseca je nastopilo 350 osebnosti. “Oče urednik” Franc Bole (na sliki) pa je prejel in odgovoril na 500 pisem meseca. V okviru revije se je razvila tudi založniška dejavnost. Tako je npr. v letu 2007, skupaj s ponatisi, izšlo kar 56 novih naslovov. Na COBISSU pa je zabeleženih 712 enot v izdaji založbe Ognjišče (knjige, zvočne kasete in CD-ji, videokasete in DVD-ji).

Kratke

Izjava svetnikov Trgovinske zbornice

Napoved Emilia Sgarlatte, predsednika goriške Trgovinske zbornice, o pripravljenosti polovičnega financiranja jezua na Soči blizu Pevme in Štmavra je resnično presenečenje, saj se o tem ni nikoli govorilo na zadnjih sejah odbora zbornice. Zato nam ni jasno, kakšen je resničen namen takih izjav, ki so v nasprotju s stališči lokalnih uprav, od goriške pokrajine, občine Gorica in rajonskega sveta Pevma-Štmaver-Oslavje.

Že napovedana namera predsednika Sgarlatte prekoračuje določene obvezne korake, pri katerih bi bilo potrebno nujno vključiti tudi čezmejno dogovarjanje in soočanje s prebivalstvom na obeh straneh meje. Še prej pa bi bilo potrebno predhodno opraviti analizo vplivov na okolje in prebivalstvo, ki bi jih tak poseg sprožil, ter se seznaniti z mnenjem občanov.

Pomembno je tudi vprašanje vodostaja reke Soče med Štandrežem in Sovodnjami, saj se v tem delu, še posebno v poletnih mesecih, redno pojavlja pomanjkanje vode, kar negativno vpliva na splošno biološko stanje rečnega življenja. Še posebno hudo je bilo to pomanjkanje leta 2003, ko smo bili priča visokemu poginu rib.

To so le nekateri vidiki, ki bi jih moral predsednik goriške Trgovinske zbornice upoštevati, preden javno napoveduje namere ustanove, ki ji predseduje. O tem pa bi bilo potrebno predhodno tudi seznaniti svetnike in upoštevati njihova stališča. Podčrtujeva, da je pomembnost posodobitve namakalnega sistema, ki ga načrtuje konzorcij za bonifikacijo posoške ravnine, obvezen prehod, saj to omogoča znatno znižanje porabe vode in kvalitetnejšo oskrbo poljedelskih kultur. Pri tem pa gre razviti več možnih rešitev in se ne opredeljevati le za eno. To pa že kliče po nujnosti, da se na to problematiko skliče širše posvetovanje z lokalnimi ustanovami, ki so na teritoriju, kjer teče reka Soča od slovensko-italijanske meje pa do vključno občine Sovodnje ob Soči. / Svetnika odbora Trgovinske zbornice, Julijan Čavdek, Silvan Primožič

Dobrodelni koncert v domu ostarelih

Božič je čas, ko postanemo ljudje bolj občutljivi do tistih, ki so potrebni naše pomoči, in do tistih, ki so manj srečni od nas. Tako je Otroški pevski zbor Veseljaki iz Doberdoba v božičnem času organiziral dobrodelni koncert. V četrtek, 20. decembra 2007, so mali pevci šli v občinski Dom ostarelih v Ronkah, kjer so se z izborom slovenskih in tujih božičnih pesmi predstavili tamkajšnjim varovancem. Izbrali so ta kraj, ker je v tem domu veliko domačinov in sorodnikov malih pevcev. Ob spremljavi klavirja in malih ritmičnih instrumentov so pod taktirko pevovodkinje Lucije Lavrenčič ponesli našim preizkušanim bratom in sestram toplino in domačnost božičnega pričakovanja. Osebe doma in bolniki so ganjeni sledili petju in z rosnimi očmi še sami zapeli, ko je zazvenela poznana božična melodija. To je bil ganljiv trenutek za vse nas, ki smo temu prisostvovali. Po koncertu in simbolični izmenjavi daril so se mali pevci ter njihovi starši spustili v prijetno kramljanje v družbi ostarelih, bolnih, a izredno prijaznih ljudi. Pevci s pevovodkinjo načrtujejo, da bodo po novem letu ponovno izvedli podoben dobrodelni koncert v domu za ostarele občane v Piršu ob Soči.

Ureditvena dela na goriškem Travniku

Gre za enega tistih posegov, ki upraviteljem otežuje spanec. Dela za ureditev Travnika so se začela meseca julija, že takrat se je zapletlo in prišlo do nekajtedenske zamude. Končala pa naj bi

se decembra naslednjega leta. Dve leti in pol nevšečnosti za občane, voznike, trgovce, logističnih problemov za sejem sv. Andreja in druge pobude, novoletna slavlja in še bi lahko naštevali. Saj gre za največji in zgodovinski goriški trg, ki bo po besedah novih upraviteljev postal z gradom in starim jedrom novo mestno središče. S tem je povezan tudi na novo predlagan projekt vzpenjače na grad, ki je bil aktualen med Valentijevo upravo in ga je Brancati odpisal, medtem ko se je z Romolijem vrnil v načrt.

Zakaj pa toliko mesecev za poseg, ki predvideva dejansko pretlakovanje Travnika, ki bo po novem območje za pešce? Župan Ettore Romoli sicer priznava, da je bil začetek del nekoliko upočasnjjen, vendar se nadaljuje s polno paro. Prišlo je tudi do izbire kamna, s katerim bo trg tlakovan, čez mesec dni bo dospel na gradbišče. S trgovci je po županovem mnenju soočanje v polnem teku, kmalu bo prišlo ponovno do sestanka, zato da pride do rešitev, ki so najbolj ustrezne. Tudi problem parkirišč bo v kratkem rešen s posegi, ki se pripravljajo na območju tik ob drevoredu XX. septembra, kjer bo uresničenih približno 30 mest za avtomobile. Sam župan je mnenja, da bi dela lahko potekala na drugačen način, saj bi lahko tlakovanje zajeli v časovnem presledku 8 mesecev in tako povzročili manj nevšečnosti, vendar gre za projekt, ki ga je podedoval od prejšnje uprave. Glede novoletnega slavlja pa so polemike odveč, saj, če bi do tega prišlo, bi bilo precej žalostno in zakotno, zanj in za njegovo upravo povsem neprimerno. Zato pa bo naslednje leto še bolj slovesno.

V noči med 20. in 21. decembrom

Slavje na solkanskem mejnem prehodu

Na predvečer zgodovinske noči, v kateri je Slovenija vstopila v schengensko območje, so zgodovinskemu dogodku nazdravili tudi sosedomi krajevni sveti Sveta Gora - Placuta, Pevma-Štmaver-Oslavje in Krajevna skupnost iz Solkana. Odbori so že veliko let pobrateni in dobro sodelujejo ter vsako leto organizirajo tudi skupne pobude, kakor je npr. pohod treh mostov. Kljub temu da se je ob mejnih prehodih zvrstila vrsta proslav, se je krajevnim upraviteljem omenjenih svetov zdelo primerno, da tudi sami nazdravijo na enem izmed svojih mejnih prehodov, ki je do 21. decembra 2007 ločeval skupnosti in omejeval naravno premikanje.

Na zdravici, ki se je pričela prav pred postojanko italijanske policije na mejnem prehodu Solkan, so najprej spregovorili predsednik KS

Solkan Mihael Ravnik, Miloš Čotar za rajonski svet Sveta

Gora - Placuta, nato še predsednik rajonskega sveta Pevma-Štmaver-Oslavje Lovrenc Peršolja.

Vsi trije upravitelji so se v svojih posegih navezali na

spomine, ki jih prav gotovo nosi v sebi vsak občan ob meji. Složni so si bili tudi v ugotovitvi, da bo padec meje oz. mejnih prehodov gotovo

telje čaka novo obdobje, v katerem bo treba nujno iskati sinergije in enotno delovanje v korist cele Goriške. Kasneje je svoj pozdrav prinesel še predsednik rajonskega sveta Sveta Gora - Placuta Giancarlo Karlovini, ki je svoje misli posvetil otrokom, ki s svojo radostjo premoščajo vse meje in ovire.

Krajevna skupnost iz Solkana je ob tej priložnosti rajonskemu svetu iz Gorice podarila sirkovo metlo v spomin na dogodek iz leta 1950. Tistega leta so prebivalci iz takratne Jugoslavije dobesedno vdrli v Gorico in pokupili vse metle, ki se jih onstran meje ni dalo nabaviti. 20. decembra 2007 se je tako metla simbolično vrnila nazaj. Zadnji večer na solkanskem mejnem prehodu sta s svojim petjem obogatila mešani pevski zbor Slavec iz Solkana in moški pevski zbor PD Sabotin iz Štmavra.

Zahvala za uspešno in prijetno "slovo" solkanskemu mejnemu prehodu gre vsem občanom, ki so se v velikem številu odzvali na vabilo krajevnih svetovalcev, in osebju obmejne policije.

Ob predvpisih v višjo šolo

Dijaka znanstveno-tehnološkega liceja Simon Gregorčič o svoji izbiri

Ime: Denis
Priimek: Corsi
Šola: Znanstveno-tehnološki licej Simona Gregorčiča
Razred: peti
Hobiji: Moj najljubši hobi je vrtnarstvo, ker mi je zelo všeč saditi in gojiti najrazličnejše vrste rož in dreves. Zato bi me zanimalo nadaljevati študij v smeri botanike.

Katero knjigo si nazadnje prebral?

Nazadnje sem prebral knjigo Vladimirja Gradnika Krvavo Posočje, ker me zelo zanimajo dogajanja med prvo svetovno vojno, predvsem me zanima to, kar se je dogajalo na naših tleh in v okolici reke Soče. Najljubši predmet: Moja najljubša predmeta sta zgodovina in zgodovina umetnosti, ker me zanima izvedeti, kar se je dogajalo v preteklosti, tudi preden sem se sam rodil, in s tem obogatiti znanje. Isto velja tudi za umetnost, saj je zelo pomembna.

Najmanj priljubljen predmet: Najmanj priljubljen predmet je žal matematika, a ne zaradi profesorice, ki razlaga zelo dobro, pač pa zaradi tega, ker je jaz ne razumem in mi je vedno delala veliko težav.

Zakaj si se vpisal na to šolo? Vpisal sem se na to šolo, ker je imela najbolj zanimiv predmetnik in ker se, posebno v bienji, dela veliko v laboratorijih.

Zakaj bi jo svetoval? Svetoval bi jo, ker nudi izobrazbo bodisi v znanstvenih kot v literarnih predmetih, medtem ko nudi družboslovni licej samo literarno izobrazbo.

Kaj ti je na šoli všeč in česa ne maraš?

Na šoli mi je všeč delo v laboratorijih, pogovori s profesorico italijansčine in s profesorjem slovenskega jezika, ker so zelo poučni in se dotikajo tudi vsakdanjega življenja, ter razna predavanja. Ne smem pozabiti tudi na šolske izlete. Ne maram pa prilizovanj dijakov in sporov, ki sem jim bil večkrat priča, med sošolci in tudi z nekaterimi profesorji.

Kam bi najraje šel na šolski

Denis Corsi

izlet in kateri je bil tvoj najljubši?

Najraje bi odpotoval v Prago, ker se mi zdi, da je to mesto dragulj v Evropi. Najljubši mi je bil lanski izlet na Dunaj, saj je mesto zelo lepo in zanimivo, v redu pa je bila tudi družba.

Kaj misliš o ostalih šolah v slovenskem šolskem centru? Ostalih šol v slovenskem šolskem centru ne poznam dobro, toda svetoval bi šolo Jurija Vegge, ki jo obiskuje moj brat, saj je z njo zadovoljen. Svetoval bi jo seveda le tistim, ki jim je všeč matematika. Dobra šola se mi zdi tudi DTTZ Žige Zoisa.

Ime: Petra

Priimek: Sovdat
Šola: Znanstveno-tehnološki licej Simona Gregorčiča
Razred: peti
Hobiji: Druženje s prijatelji, kolesarjenje, sprehajanje, branje revij, brskanje po internetu...
Katero knjigo si nazadnje prebral? Čarovnikov vajenec pisatelja Evalda Flisarja.
Najljubši predmet: Biologija.
Najmanj priljubljen predmet: Najmanj priljubljena predmeta

Petra Sovdat

sta angleščina in italijanščina.

Zakaj si se vpisala na to šolo?

Prihajam iz Nove Gorice. Na to šolo sem se vpisala po nasvetu prijateljice in sosedice, ki jo je obiskovala pred mano. Ko sem pred petimi leti končala osnovno šolo in nisem vedela, v katero šolo naj bi se vpisala, sem si ogledala tudi to šolo in bila zelo presenečena. Po razmisleku sem se odločila in se vpisala nanjo. Te odločitve ne obžalujem. Ker je moj najljubši predmet biologija in sem od nekdaj nameravala študij nadaljevati v tej smeri, sem se vpisala na znanstveno-tehnološki licej, ki ima zelo zanimiv predmetnik. Ključnega pomena pri

razmišljanju glede nadaljnega študija so bili številni dejavniki. Najpomembnejši so bili predvsem boljši odnos med dijakom in profesorjem ter maloštevilni razredi, saj so pri nas razredi številčnejši in se zato profesor ne more posvečati posameznim dijakom.

Zakaj bi jo svetovala?

To šolo bi svetovala vsem, ki so jim všeč znanstveni predmeti, laboratorijsko delo in si želijo pridobiti splošno znanje na vseh področjih. Svetovala bi jo vsem, saj obravnava znanstvenih predmetov temelji na izkustveni metodi, ki zagotavlja vsem dijakom aktivno vlogo in ustrezen položaj v izobraževalno-vzgojnem procesu. Znanstveno-tehnološki licej jim bo služil predvsem kot osnova za univerzitetni študij, zlasti na znanstvenem področju, pa tudi za vključevanje v različne poklice.

Kaj ti je na šoli všeč in česa ne maraš?

Na moji šoli mi je všeč veliko stvari. Najpomembnejše je seveda to, da so razredi zelo majhni in se profesor lahko posveča vsakemu dijaku posebej. Navsezadnje je bilo to ključnega pomena pri izbiri te šole. Ni mi všeč, da imamo tudi ob sobotah pouk, saj tega nisem navajena.

Kam bi najraje šla na šolski izlet in kateri je bil tvoj najljubši?

Najraje bi šla v Barcelono, Pariz ali Prago. Najljubši izlet je bil vsekakor tisti v tretjem letniku, ko smo šli v Budimpešto.

Kaj misliš o ostalih šolah v slovenskem šolskem centru?

Ostale šole v slovenskem šolskem centru poznam zelo malo, saj si jih nisem nikoli podrobno ogledala in se o njih pozanimala. Od prijateljev, ki obiskujejo šolo Ivan Cankar, sem izvedela, da so z njo zadovoljni.

Slavica Radinja

Koncert božičnih pesmi v goriški stolnici

Ob spominu na Lojzeta Bratuža in Mirka Špacapana

Tradicionalni Božični koncert v goriški stolni cerkvi, ki si ga je pred več desetletij zamislil duhovnik in neutrudni kulturnik, pokojni prof. Mirko Filej, je na praznik sv. Štefana tudi letos prikladal v božji hram veliko vernikov, ljubiteljev nabožne glasbe in sploh poslušalcev. Prireditelj, Združenje cerkvenih pevskih zborov, je letošnje srečanje z milimi božičnimi pesmimi, prežetimi z globokimi vsebinami, želel posvetiti svetli žrtvi fašističnega terorja, glasbeniku Lojzetu Bratužu, ob iztekajočem se letu 2007, v katerem smo z raznimi prireditvami počastili 70-letnico njegove nasilne smrti. Ob njem pa so se s tem koncertom hoteli pokloniti tudi prerano preminulemu dr. Mirku Špacapanu, v čigar življenju je glasba imela častno mesto ob drugih mnogostanskih zanimanjih. Sam pa je prav v zadnjem letu svojega življenja bil pobudnik marsikatero proslave v spomin Lojzeta Bratuža.

In prav o teh dveh osebnostih, predanih glasbi in zborovskemu petju, je občutene besede izrekel Dario Bertinazzi v svojem božičnem nagovoru. Bratuža je označil

kot "simbol trpljenja slovenskega naroda, obenem pa simbol krščanskega upanja in sprave, saj je svojim morilcem odpustil in svoje trpljenje daroval Bogu". Poudaril je tudi trud in doprinos k cerkve-

naj nam bodo v svetel zgled. Nekaj misli je seveda namenil tudi praznovanju Božiča, ki je čas upanja in miru. "Zaupanje v Boga, v Božjo previdnost in pravičnost je vedno pomagala našim ljudem,

MePZ Jazbine-Plešivo in dirigent Zdravko Klanjšček / Foto Bumbaca

nemu petju, ki ju je velikodušno razdajal Mirko Špacapan, še posebno podgorski župnijski skupnosti. Pri tem pa se je Bertinazzi hvaležno spomnil vseh cerkvenih pevcev, pevk in organistov, ki so se v minulem letu poslovi in se vrnili k Očetu, in vseh, ki so predano služili Bogu in narodu. Ti

da so se pobrali s tal in se spet pokončno vzravnali". Preden je voščil blagoslovljene praznike in obilo zdravja in sreče v letu 2008, je svoje razmišljanje sklenil z željo, "da bi nam nocojšnji koncert bil res v pomoč, da se ne bi počutili same, da bi skozi božično pesem vsaj za trenutek pozabili na vsak-

danje skrbi, obenem pa napolnili naša srca s krščanskim upanjem in milostjo."

Izpred oltarja so se nato zaslislale prelepe, tudi manj poznane božične pesmi. Prvi jih je zapel MoPZ Mirko Filej, ki je v svoj program vključil tudi Polnoč je Mirka Špacapana ml. in Noč najjasnejša Lojzeta Bratuža. Njegov zborovodja Zdravko Klanjšček je nato še dvakrat stopil pred oltar, kot dirigent MePZ Jazbine-Plešivo, ki se je prvič predstavil na tradicionalni božičnici - njegovo petje je spremljala na orgle Damijana Čevdek - in MoPZ Anton Klanjšček iz Mirna. Nastop MoPZ Štmaver je žal odpadel zaradi bolezni. Podoživljanje božične skrivnosti v pesmi se je končalo z MePZ Štandrež, ki je pod vodstvom Davida Bandlerja zapel Eno je Dete rojeno M. Tomca, Es ist ein 'Ros' entsprungen M. Praetoriusa in African Alleluia B. Harlana, ki jo je sicer uvrstil že v lanski program in katere ritmično dinamiko so poudarjali Marco Collella (klavir), Aljaž Srebrnič, Joahim Nanut, David Ličen (tolkala) in Elija Princič (bas kitara). S kora so nato zadonele znane božične pesmi, tudi nepogrešljiva, zmeraj s čustvi nabrekla, nežna Sveta noč. Ob blagoslovu z Najsvetejšim, ki ga je podelil g. Alessio Stasi, pa je mogočno zazvenela zahvalna pesem, ki jo je, kot ostale, zapel združeni zbor pod vodstvom Zdravka Klanjščka; ob orglah sta se zvrstila prof. Lojzka in Andrej Bratuž.

Iva Koršič

Že deset okroglih let se po božičnih praznikih, ožarjenih z željami po miru in polnih upanja na boljše prihodnje dni, vrača niz komedij ljubiteljskih gledaliških skupin, ki pod razbremenjujočim in razvedrilo obetajočim naslovom Iskrivi smeh na ustih vseh vabijo na štiri srečanja z ljubiteljsko ustvarjalnostjo, po kateri se žlahtno pretaka tudi odrska umetnost ob navdušenosti in zavzetosti nepoklicnih igralcev, predanih privržencev modrice Talije. Tudi letos sta prireditelja, Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slo-

KCLB - ZSKP Iskrivi smeh na ustih vseh Komedijski cocktail za mrzle dni

venske katoliške prosvete, uvrstila v program izbor štirih predstav, ki vsebujejo pisano pahlijačo del iz sodobne in klasične komedijske zakladnice; zvrstile se bodo v mesecu januarju kot uvertura v predpustni čas. Prva predstava bo že v nedeljo, 13.

januarja, ko bo ob 17. uri na odru KCLB nastopil dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež s svojimi mlajšimi igralskimi močmi. Mlada skupina bo v režijski zamisli igralca Gorazda Jakomini, člana Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, ponudila goriški publiki vrtoglavo situacijsko komedijo francoskega komediografa Marca Camolettija Boeing boeing. Uprizoritev je premierno zaživela na štandreškem odru v lanskem oktobru in že obiskala marsikateri oder v Sloveniji. Nedelja, 20. januarja, bo ob 17. uri zažarela v humornih barvah očeta naše dramske literature, Antona Tomaža Linhart. Njegova vsem poznana veseloigra Županova Micka, ki si krepko privoščijo domišljivosti plemičev in podčrtuje zdravo in pošteno kmečko pamet, je ponovno oživela na odru Gledališča Toneta Čufarja na Jesenicah v lanskem novembru ob koncu festivala ljubiteljskih gledališč Čufarjevi dnevi v izvedbi domačih igralcev in dveh izmed najboljših komedijantov dramskega odseka

PD Štandrež, Marka Brajnika in Božidarja Tabaja, ki sta se odlično spojila s celotnim ansamblom v domišljeni režiji Emila Aberška. Tudi letos bo en večer v sklopu komedijskega cikla namenjen nagrajevanju natečaja Mladi oder, ki ga že vrsto let razpisujeta ZSKP iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta, da bi z njim spodbujala v mladih željo po odrskem nastopanju in s tem izražanju svojih misli, hrepenenj, razmišljanj in kritik preko del slovenskih in svetovnih avtorjev. Slovesni podelitvi nagrad bo sledila predstava gledališke skupine Društva gluhih in naglušnih severne Primorske, ki se bo prvič predstavila na odrskih deskah KCLB. Kaj bodo ponudili občinstvu v pogled, bomo izvedeli v torek, 29. januarja, ob 20. uri. Po že ustaljeni navadi se bo tudi letos sklop predstav niza Iskrivi smeh na ustih vseh sklenil z igralci dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež, ki bodo pod režijskim vodstvom Jožeta Hrovata, igralca SNG Nova Gorica, v četrtek, 31. januarja, ob 20.30 uprizorili Primorske zdrahe slovitga komediografa Carla Goldoni, imenitnega opazovalca in opisovalca človeških slabosti, ob katerih se nam vselej razlezejo usta v neustavljiv smeh.

IK

V gostilni Koršič v Števerjanu Predpraznični sprejem Slovenske skupnosti

Tik pred Novim letom je stranka Slovenska skupnost priredila sprejem za svoje člane, somišljenike in prijatelje v slovenski gostilni Koršič v Števerjanu, da bi si med seboj pripadniki edine politične stranke Slovencev v Italiji voščili, si zaželeli veliko dobrega, a se tudi ozrli na opravljeno delo in predvsem pa razmislili svojo prihodnost. Seveda ni šlo brez

bolečega, a tudi s hvaležnostjo polnega spomina na preminulega deželnega svetovalca Slovenske skupnosti dr. Mirka Špacapana, o katerem je spregovoril deželni tajnik SSK dr. Damijan Terpin, ki je prisotnim tudi podal pregled opravljenega dela in nakazal izzive. Spregovoril je tudi deželni odbornik Gianfranco Moreton, ki je podčrtal pomen Slovenske skupnosti.

ZAHVALA

Ob izgubi drage

MARJETE POVODNIK vd. KOSIČ

se zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin.

Posebna zahvala preč. g. Viljemu Žerjalu za pogrebni obred in pevcem ter zborovodji za občuteno petje.

SVOJCI

Rupa-Gorica

ŽENSKI PEVSKI ZBOR IZ RONK in SKRD JADRO

vabita na

TRADICIONALNI BOŽIČNI KONCERT

v nedeljo, 13. januarja 2008, ob 15.30
v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah

Nastopal bo Mešani pevski zbor Fran Venturini od Domja, Dolina pri Trstu, zborovodkinja Cinzia Sancin

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

vabi na predvajanje fotografij

O MAROKU,

ki jih je v začetku leta posnel Damjan Paulin.

Sreda, 16. januarja 2008, ob 20. uri

v spodnjih prostorih župnijske dvorane Anton Gregorčič v Štandrežu

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Obvestila

Zavod Trubar-Gregorčič in Zavod Cankar-Zois-Vega toplo vabita starše in dijake nižjih srednjih šol, da se udeležijo Dneva odprtih vrat, ki bo 10.1.2008 v prostorih slovenskega višješolskega centra v Gorici v ul. Puccini 14 od 18.00 do 20.00 ure. Staršem bodo na razpolago profesorji, ki bodo nudili vse potrebne informacije o slovenskem višješolskem študiju v Gorici.

V nedeljo, 13. januarja, ob 17. uri si bodo abonenti abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2007 v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica, v sklopu abonmaja Nedeljska gledališka srečanja, lahko ogledali nagradno predstavo, ki jo bodo uprizorili igralci KD Ivan Kaučič iz Ljutomer. Na sporedu bo delo Toneta Partljiča Krivica boli.

Kmetija Komjanc obvešča odjemalce, da razpolaga s suhimi gozdnimi drvami. Tel. 0481 390238 v večernih urah.

Slikarska razstava Andreja Kosiča AKVARELI v veliki dvorani Mušičeve galerije na gradu Dobrovo bo odprta še do konca januarja 2008. Razstavljenih je 40 novejših Kosičevih akvarelov velikega formata. Ogled je možen od torka do petka, od 8.00 do 16.00; ob sobotah, nedeljah in praznikih od 12. do 16. ure.

Darovi

Namesto cvetja na grob Ivanke Devetak darujejo Drago, Dari in Ivana Butkovič 150 evrov za

društvo krvodajalcev iz Sovodenj.

Za Novi glas: N.N. 20,00 evrov. **Za poplavljenice** v Sloveniji: N.N. s Peči 50,00; N.N. z Vrha 50,00; druž. Maraž 50,00; Ivo Kovč 10,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 11.1. do 17.01.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 11. januarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: narodno-zabavna in zabavna glasba, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti, humor, obvestila.

Ponedeljek, 14. januarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: Moderna glasba včeraj in danes; Količek za popevke Đ. Novkovića; Živemu se vse zgodi; Zanimivosti in obvestila.

Torek, 15. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 16. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Noetova barka se prazni - Izbor melodij.

Četrtek, 17. januarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Vljudno vabljeni
na odprtje mednarodne razstave,
ki smo jo pripravili v sodelovanju z
Galerijo Rika Debenjaka - Kanal ob Soči

VOJNA IN MIR SPOMINI IN SPOMENIKI

Umetnike in razstavljenela dela bosta predstavila
Monika Ivančič Fajfar in Jurij Paljk

Kulturni center Lojze Bratuž
Petek, 18. januarja 2008, ob 18. uri

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODOV

- Nedelja, 13. januarja 2008, ob 17. uri

Marc Camoletti

BOEING BOEING

REŽIJA GORAZD JAKOMINI

Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

- Nedelja, 20. januarja 2008, ob 17. uri

Anton Tomaž Linhart

ŽUPANOVA MICKA

REŽIJA EMIL ABERŠEK

Gledališče Toneta Čufarja - Jesenice

- Torek, 29. januarja 2008, ob 20. uri

Natečaj Mladi oder - nagrajevanje

GLEDALIŠKA SKUPINA DRUŠTVA GLUHIH IN NAGLUŠNIH SEVERNE PRIMORSKE

**ISKRIVI SMEH
NA USTIH VSEH**

- Četrtek, 31. januarja 2008, ob 20.30

Carlo Goldoni

PRIMORSKE ZDRAHE

REŽIJA JOŽE HROVAT

Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Ob 50-letnici smrti Umberta Sabe

V pripravi je dvojezična zbirka poezij

Pri založbi Mladika bi morala iziti že lani v počastitev tržaškega pesnika Umberta Sabe, ob petdesetletnici njegove smrti, dvojezična zbirka njegovih pesmi, ki jo je prevedla in uredila Jolka Milič, spremno besedo napisala prof. Tatjana Rojc, izčrpno kronologijo o pesniku pa pripravil tržaški pisatelj, esejist in pesnik Renzo Cigoi. Ker knjige Miličeva zaradi bolezni ni zmogla pripraviti pravočasno, bo izšla v prvem tromesečju letošnjega leta. Za bralce Novega glasa objavljamo majcen izbor pesmi.

PREMIŠLJEVANJE

Sinjina se preliva v modrino iz samih zvezd. Ob oknu sedim in gledam, gledam in poslušam; saj je v tem vsa moja moč: gledati in poslušati.

Lune še ni, vžla bo pozneje. Danes so odprta nešteta okna velikih hiš, polnih preprostih ljudi. In v meni se rojeva neka resnica, ki jo je sladko spet izreči, ki bo osrečila tistega, ki jo bo slišal, in veselila vsako stvar. Pravzaprav bolj malo ceniš, človek, stvari. Tvoja svetilka, postelja, tvoj dom se ti zdijo malo in čisto nepomembne reči, saj ko si se rodil, je bil že ogenj, bila je odeja in za spanje zibelka, uspavanka pa, da si lažje zaspal. A kakšno prestano trpljenje, in kako dolgo časa je trajalo za tvoje prednike, preden je nastala, med zvermi, koliba; preden se je zvok spremenil v uspavanko za otroka, beseda pa za tovariša. Koliko tisočletnih tegob, človek, za vsako malo stvar, ki jo vzameš in uporabljaš in je niti ne pogledaš; saj ti srce ob njej ne vtrepeta in tvoja roka ne zdrhti, zdela bi se ti čisto odveč pomisliti, da je sicer malo, kar danes vržeš med odpadke, a da ni dragulja, ki bi bil zate toliko vreden, kolikor bi bile vredne nekoč tiste malenkosti.

Mesec je vžsel, medtem ko zvezde na nebu zahajajo. Tam dol je ugasnila rumena in kadeča se svetilka. Odbila je ena. Petelin je zapel; drugi so mu tu pa tam odgovorili.

TRST

Prehodil sem vse mesto. Nato sem se povzpел na strmino, sprva obljudeno, malo dlje samotno, zapiral jo je zidek: v kotičku čisto sam posedevam; in zdi se mi, da - kjer se on konča - je konec mesta.

Trst ima nekakšno osorno milino. Ko nam je všeč, je kot oglat in snedast pobalin, s sinjimi očmi in prevelikimi rokami, da bi podaril rožo; kot ljubezen z ljubosumnostjo. S te strmine odkrivam vsako cerkev, vsako njegovo ulico, ki pelje na nabito polno plažo ali na grič, kjer se kamnitega vrha oprijemlje zadnja hiša. Okoli vsake stvari kroži čuden zrak, tesnoben zrak, rojstni zrak.

Moje mesto, ki je na vsaki strani živo, ima kotiček primeren zame, za moje življenje, zamišljeno in nevsiljivo.

KAVARNA TERGESTE

Kavarna Tergeste, ob tvojih belih mizah pijanec ponavlja svoje delirije; sam pa na njih pišem svoje najbolj vesele pesmi.

Kavarna tatov, brlog razuzdank,

ob tvojih mizah sem muke pretrpel in si v trpljenju zoblikoval novo srce.

Mislil sem: Ko se bom dodobra naužil smrti in nič, ki si ga v njej prerokujem,

Velikodušno si ne upam, da bi se hvallil; če pa je rojstvo napaka, še do svojega sovražnika bi bil bolj prizanesljiv za še večjo krivdo.

Ljudska kavarna, kjer sem nekoč skrivaj svoj obraz, zdaj ves radosten gledam. Saj ti pobotaš Italijana in Slovenca*

pozno ponoči, okrog tvojega biljarda.

* Saba sicer piše slavo (Slovan), a takrat so v Trstu tako imenovali le Slovence.

O NEKEM SVOJEM OTROŠKEM POR-TRETU

Kako lep si bil, o deček, in kako nas življenje spreminja! Gledam te v mornarski oblecki, naslanjaš se na naslikano ladjo in imaš dobre in mile oči, skoraj zamaknjene v čudež, v rahlo štorasti pozni skrajne predanosti in naivne zadrege. Drugi časi, deček, drugačno obdobje! Sedanjost je dolgčas, toži se mi le po preteklosti; prihodnost pa mi grozi. In vendar, ljubeznivi deček, že ob pogledu nate, na tvoje plave lase, na tvoje svetlo čelo, odpušчам sebi in življenju; že res, da je lice spremenjeno, in da naju ločijo bolečine in leta; toda v srcu, to vem in čutim, sem še vedno isti otrok.

PROŠNJA MATERI

Mati, ki si zaradi mene trpela (na oknu je prepeval kos, dan je

lahko spet pogovarja moja mlada duša in se naučije tvojega otožnega obraza, dokler si ne požge krila kot ob svetilki metulj. To so sanje, žalostne sanje; in jaz to vem. Vendar bi rad dopel tja, kamor si ti dospela, stopil noter,

kamor si ti vstopila - sem tako vesel in tako utrujen! - rad bi se spremenil, o mati, v grudico iz rodne prsti, ki jo zemlja vsrka vase in izniči.

BILO JE

Stalo je, nekoliko v senci, ognjišče; imelo je vsenaokrog bakreno posodje. Nad njim se je sklanjala mati s pihalnikom in utrinjale so se iskre.

Stala je na sredi miza, nanjo pa je stara ženska odlagala nakupljeno.

nedeljo zvečer; s smehljajem na starem pegavem in zgubanem licu, ki je samo meni sladak.

Sprejme me, kot je sprejemala otroka, ko se je blaženo vzpenjal do uboge hiše svoje dojlje. Za dečka je bila kot raj, in je še vedno raj za človeka, ki se spopada z življenjem. Na mizo prinese pogreto večerjo; dolgo govori o tem, kar je živo samo za naju; pove mi, kako sem, po smrti njenega edinega sina, zasedel njegovo mesto, in kako je trpela, ko sem ji tudi jaz ušel, ne po njeni krivdi,

nekega dne kot ukraden.

Ljubeča mati ga je ukradla njej, po treh letih, na vsem lepem. Prepozno - si pravim - medtem ko se spuščam dol po dolgem drevoredu, ki me spet pelje v vrvež. Svežina, neznana drugim treznim smrtnikom, mi s solzo orosi lice, naredi me med najstniki in fantiči, njihovega otožnega in osamljenega vrstnika. Po nekem novem svetu tavam; kar je bilo na dnu bridkost, se spremeni na površini v veselje.

* Slovenka iz Devina Jožefa-Pepa Šabac je bila njegova nepozabna dojlja in rednica, na katero je bil navezan do smrti in še čez.

ODHOD IN VRNITEV

Po očetu Srbu, v Srbiji se je rodila. In je imela v Padovi lepo gosposko hišo.

Nekega dne je rekla moja mati: "Ko bi poslala Umberta k teti Stellini in k Elviri? Morda, ko se povrne, me bo končno vzljubil. Morda, ko bo daleč, bo pozabil na Pepo, na večno Pepo."

In šel sem daleč, v Padovo. Elvira mi je bila zelo všeč; tisoč sto ena in sedemdeset za ponatis objavljenih proz, ostale strani pa za razne sezname, recimo, izgubljenih ali neidentificiranih proz, pa za opise, razlage, dodatke in pojasnila, bodisi izpod peresa samega pesnika ali urednika Arriga Stare, ki so po svoje nekakšno nadaljevanje literarnih proz in pesmi in večkrat še bolj zanimivo branje, ko zveš za nameček še marsikaj, kar si prej spregledal ali bolj slabo razumel.

Njeno ime mi je ugajalo, in njena soba, in njen parfum po vrtnicah in grenkih mandljih. In nekega večera z okna, ki gleda na vrt, slišim, da me nekdo kliče po imenu. "Zdi se mi" - pravim - "zdi se mi, da čujem glas moje tržaške mame."

Zid zagledam in plešoče sence, pa neko senco, ki se nad mano sklanja in me miri. Vrnil sem se v Trst; in ležim bolan v postelji. A brž ko ozdravim, še vedno povprašujem po njej, po svoji prijateljici. In ker vztrajam, me takoj popeljejo k njej. Ni me več pričakovala, si mislim, moja dobra, moja zvesta rednica. "O Berto, o Berto!" je vzklikala, presrečna, in mi nalila belo kavo. Povedal sem ji o vseh svojih napredkih. Potem, ko me je - kot kakšno veliko tajno med

nama - vprašala, ali mi je dobro v Padovi, ali mi je boljše tam dol kot z mojo materjo, sem ji rekel: "Bilo je lepo z Elviro, ampak "s tabo" - in sem jo prosil, naj se skloni k meni, ker ji hočem to povedati na uho - "s tabo je še lepše."

Na svojo ljubo Itako se Odisej verjetno ni srečneje vrnil od mene, Berta iz Ulice del Monte. Dan je bil jasen, blesteč; v meni je ostal kot vzorec vsakega srečnega dneva, živa prispodoba sreče.

O avtorju

Umberto Saba (Saba je psevdonim, njegov pravi priimek je Poli) je bil rojen v Trstu leta 1883, umrl pa je v Gorici v bolnišnici 25. avgusta 1957. Potem ko je doštudiral in, v Salernu, odslužil vojaški rok, je v Trstu odprl malo antikvarično knjigarno. Leta 1903 je izdal svoj pesniški prvenec z naslovom *Il mio primo libro di poesie*. (Moja prva pesniška zbirka). Tej so sledile *Poesie* (Pesmi), 1911 in *Coi miei occhi* (S svojimi očmi), 1912, ki pa v antologijski zbirki niso sploh omenjene pod temi naslovi, marveč so vključene deloma v *Poesie dell'adolescenza e giovannili* (Mladostniške in mlade poezije), 1900 -1907 delno pa v *Versi militari* (Vojaški stih), 1908, pa *Casa e campagna* (Dom in podeželje), 1909 -1910 in *Trieste e una donna* (Trst in ženska), 1910 -1912. Nato je izdal *La serena disperazione* (Vedri obup), 1920; *Cose leggere e vaganti* (Lahne in blodeče stvari), 1920; *L'amorosa spina* (Ljubezenski trn), 1921; *Preludio e canzonette* (Preludij in pesmice), 1923; *Cuor morituro* (Umirajoče srce), 1926; *Preludio e fughe* (Preludij in fuge), 1928; *Il piccolo Berto* (Mali Berto), 1929 -1931; *Parole* (Besede), 1934; *Mediterranee* (Sredozemske), 1947; *Uccelli - quasi un racconto* (Ptice - skoraj povest), 1950-51. Verjetno sem spregledala kakšen naslov, saj večkrat bolj kot za zbirke, gre za cikluse. In vse te zbirke in zbirčice skupaj zbrane so se počasi in druga za drugo prelivale v njegovo Pesmarico, ki je postajala postopoma zajetnejša in doživela tudi popravke in izboljšave. V letih je teh ponatisnjenih Pesmaric izšlo že za njegovega življenja najmanj dve in še nekaj po njegovi smrti. Leta 1961 je bila zajeta v njem že skoraj vsa njegova pesniška produkcija. Prevedene pesmi so iz petega ponatisa antologijske zbirke *Il canzoniere, 1900 - 1954*, (Pesmarica, 1900 - 1954), ki je izšla kot običajno v kronološkem redu leta 2004 pri turinskem založniku Giulio Einaudiju z daljšo spremno besedo Nunzie Calmieri. Pisal je tudi prozo: članke, epigrafe, recenzije, eseje, spomine, povestice in "krajšnice" (scorciatoie) pa premišljevanja, ki jih je sproti objavljaj po revijah in časopisih. In seveda kratki roman *Ernesto* (Ernest). Zdal pa je vse to mogoče brati v debeli antologiji *Tutte le prose* (Vse proze), ki so izšle leta 2000 pri milanski založbi Mondadori na biblijskem papirju na več kot tisoč petsto straneh; tisoč sto ena in sedemdeset za ponatis objavljenih proz, ostale strani pa za razne sezname, recimo, izgubljenih ali neidentificiranih proz, pa za opise, razlage, dodatke in pojasnila, bodisi izpod peresa samega pesnika ali urednika Arriga Stare, ki so po svoje nekakšno nadaljevanje literarnih proz in pesmi in večkrat še bolj zanimivo branje, ko zveš za nameček še marsikaj, kar si prej spregledal ali bolj slabo razumel.

Lani, ob petdesetletnici smrti tržaškega pesnika, mu je parmska univerza skupaj s fakulteto o arhitekturi in z denarno podporo dr. Paola Chiesi izdala sicer drobno, a luksuzno opremljeno zbirko z numerirano izdajo, deloma še neobjavljenih kratkih pesmi z naslovom *Intermezzo quasi giapponese* - z navedbo *Estate 1927* (Skoraj japonski intermezzo - Poletje 1927), opremljeno s fotokopijami Sabovega rokopisa in z reprodukcijami slikarja Filippa de Pisisa. Zbirko je uredila Maria Antonietta Terzoli.

Prevedla iz italijanščine in pripravila zapis o avtorju Jolka Milič

zahajal, bolečina je bila tako ostra, da sem klical smrt za oba), mati,

še včeraj pozabljena v grobu, danes ponovno živa prisotnost, ki privre z dna skoraj kot vodna žila, ki jo je silna moč dušila in jo zdaj spretna ali nepredvidna roka ne zavira več; ves radosten slutim tvojo vrnitev, mati moja, ki sem ti zadajal bolečine kot vsak dober in ljubeč otrok.

Pomirjena v meni, ponavljaš stara nekoristna svarila. Predstavljam si, da prebivaš v zelenem vrtu, kjer se s teboj

Kuhinjski valjar je okroglasto raztezal vlečeno testo.

Stala je, zeleno pobarvana, velika gajba, in kokoš na prostosti je brskala. Dva škafa, tam gor, zvrhano polna, sta odsevala predmete.

Stal je, nezaželen v tem kraju, deček. Njegovi upi skupaj z iskrami ognjišča so se vzdigovali. Nekaj jih je - glej! - ostalo.

PEPIN* SIN

Lastovke so naredile gnezdo ob hišici, kjer me sprejme ona, ki me čaka vsako

Kratki

Božični koncert pospremil Pihalni orkester Komen v ambiciozno leto

Pihalni orkester Komen velja v zadnjih letih za enega najuspešnejših na Primorskem. Vseeno pa ob mnogih načrtih ne pozablja na domače občinstvo. Tudi v letošnjem božičnem času je domačine razveselil z dvema koncertoma - v soboto, 22.12., v Kobjeglavi in v četrtek, 26. 12. 2007, v Komnu.

Že lansko leto so člani orkestra izvedli dva božična nastopa, saj je v prejšnjih letih na njihovih koncertih vsakič prihajalo do hude prostorske stiske. Letos pa so se namesto dveh izvedb v Komnu odločili za drugačno alternativo. "V sodelovanju s tukajšnjim društvom Kraški slavček, ki nam je ponudilo možnost uporabe njihove dvorane, smo izvedli prvi koncert v Kobjeglavi ter tako ponudili ogled nastopa tudi Kobjeglavcem, ki so sicer stalni spremljevalci našega orkestra," je obrazložil Evgen Kavčič, predsednik Pihalnega orkestra Komen.

V dveh prijetnih večerih, ki ju je z izbranimi besedami še obogatila povezovalka Ana Tavčar, so predstavili pester izbor skladb domačih in tujih skladateljev. Začeli so z valčkom iz suite Masquerade, nadaljevali s priredbo slovenske ljudske Lipa, z zahtevnimi Armenskimi plesi, latinskimi ritmi skladbe En memoria de chano pozo, koncertom za klarinet skladatelja Shawa, v katerem se je predstavil klarinetist Sandi Vrabec, in priredbami iz zakladnice slovenskih zimzelenih. Za konec so se jim na odru pridružili mladi pevci otroškega in mladinskega pevskega zbora OŠ Komen pod vodstvom Andreje Rustja in skupaj z orkestraši poslušalce navdušili z božičnimi melodijami.

Priprave na božična nastopa so potekale od poletja. "Avgusta smo se začeli pripravljati na orkester kampu v Izoli, nadaljevali pa z rednimi vsakotredenskim vajami," je povedal dirigent Simon Perčič, ki orkester vodi že skoraj desetletje. Nista pa samo omenjena koncerta razlog za tako trdo delo glasbenikov. V začetku maja se namreč odpravljajo na mednarodno tekmovanje v francoski Strasbourg, kjer bodo imeli v konkurenci najboljših evropskih orkestrrov ponovno priložnost pokazati, kaj znajo. / Helena Uršič

Stvaritve Jožice Korenjak, predstavljene na razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu

Na razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu, ustanovi, ki je zelo dejavna na likovnem in drugih področjih, se predstavlja likovna in umetniška ustvarjalca Jožica Korenjak iz Kromberka pri Novi Gorici. Razstavlja skulpture in posode v terakoti. Z oblikovanjem keramike se ukvarja od leta 1990, sicer pa se je njena pot začela z amaterskim slikarstvom leta 1982, ko si je začela pridobivati znanje pri akademskem slikarju Bojanu Boletu in akademskem kiparju Marku Pogačniku. Svoje umetniške sposobnosti dopolnjuje v restavratorstvu, za kar se je učila v tujini. Poslikava tudi svilo ter izdeluje nakit in mozaike. V tem času pa se posveča predvsem glasbi in je članica tamburaškega orkestra Danica v Dobravljah pri Sežani.

Razstava skulptur in posode v terakoti, stvaritev Jožice Korenjak, na razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu bo na ogled do 30. januarja 2008.

Abonmajska sezona 2007/08 v Gorici

Ogled predpremiere

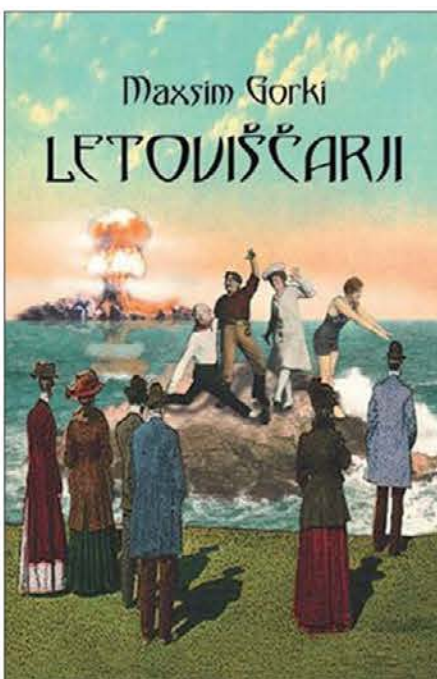
Letoviščarjev M. Gorkega

Zaradi tehničnih ovir je napovedano gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica v goriškem

Verdievem gledališču v sklopu skupnega abonmaja SSG Trst in SNG Nova Gorica, pod geslom Z obrazi časa, za goriške abonente odpadlo. Ta nenadna odpoved nekaterim dolgoletnim spremljevalcem gledaliških predstav v Gorici ni bila pogodu in zato se predpremiere predstave Letoviščarji (Dačniki) Maksima Gorkega (1868-1936) na napovedan dan, v soboto, 22. decembra, v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica niso udeležili, čeprav so organizatorji bili mnenja, da bodo uprizoritev doživeli tako, kot je nastala na matičnem odru SNG v

režiji italijanskega režiserja Paola

gočaseno, se ob srečanjih pogovarjajo, kregajo, žalijo, varajo, se šalijo, razmišljajo in tako preganjajo dolgčas. Želijo si odpoto-

vati drugam, pa ne grejo nikamor. Ujeti so v ta svet brezdelja, iz katerega bi radi ušli, pa ne (z)morejo. Sodeč po dolgotrajnem ploskanju, bi morali sklepati, da so goriški abonenti dobro sprejeli predstavo, pa ni bilo prav tako.

Nekaterim dolgoletnim zvestim obiskovalcem naših dvoran se je predstava zdela neprimerno zrežirana. Zaradi nekaterih očitnih golot in neposrednih mimičnih gest, ki so namigovala oziroma kazale na spolni akt, celo vulgarna. Pri tem se povprečen gledalec lahko sprašuje, zakaj mora režiser psihološko gotovo bolj niansirano delo usmeriti v nekakšen enostranski tir in manj osvetliti vse drugo, kar je z njim avtor želel povedati. Režiserjev koncept se je pač najbolj uperil v to poanto. V svojih režijskih vizijah Magelli gotovo ni razmišljal o tem, kako bodo bolj občutljivi gledalci sprejemali njegove postavitvene odločitve in če bodo te motile etični ali estetski čut posebno tistih gledalcev, ki niso vajeni takih neposrednih odrskih soočanj. Moške nagote, ki so pri režiserjih očitno zmeraj bolj priljubljene, čeprav niso neobhodno potrebne, niso zmeraj najbolj okusne in privlačne, pa tudi bolj ali manj odkritih namigovanj na spolno občevanje so nekateri že siti. Tega je tako že na pretek na televizijskih ekranih. Tudi mikrofoni, katerim odrski liki zaupajo svoja razmišljanja in izpovedi kot v kakšnem reality showu, se kar pogosto pojavljajo na odrih in zato niso več tako zanimivi. Ti-

stih gledalcev pa, ki jih privlačujejo režijske raznolikosti, različne interpretacije tekstov, drezojoče v sodobni čas, in ki jih zanimajo raznovrstni postavitveni zorni koti in mizanscenski detajli, omenjeni prizori v delu ne bodo prav nič prizadeli in zato bodo predstavo ocenili globalno. Ti bodo pozitivno sprejeli celotno postavitev, pri kateri so poleg režiserja Magellija sodelovali dramaturginja Željka Udovičič, lektor Srečko Fišer, scenograf Lorenzo Banci, kostumograf Leo Kulaš, ki je v skladu s postavitvijo odel like v sodobne kostume, avtor glasbe Alexander Balanescu, oblikovalec luči Samo Oblokar in igralci Primož Pirnat, Alida Bevk (prav veseli smo bili njene vrnitve na odrske deske), Ana Facchini, Blaž Valič, Maja Poljanec, Milan Vodopivec, Marjuta Slamič, Radoš Bolčina, Miha Nemec, Helena Peršuh, Ivo Barišič, Gorazd Jakomini ter gosta Danijel Malalan in Ajda Toman. Izvajalci so v svoje interpretacije vložili veliko energije in napora ter se spet izkazali kot zelo ubrana, na iste strune uglasena skupina, ki se je izvrstno "spopadla" s strmim prizoriščem, nekakšno ogromno "peščeno" duno, ki je izvirno in zelo učinkovito zajemala ves razpoložljiv odrski prostor.

Premiera predstave Letoviščarji M. Gorkega, druge uprizoritve novogoriškega gledališča v letošnji sezoni, ki se vije pod naslovom Igre z ognjem ali Nekateri so za vroče, bo v četrtek, 10. januarja, ob 20. uri v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica.

Iva Koršič

Konec decembra v Gorici

Spomin na kiparja Roberta Nanuta

Sredi praznovanj vstopa Slovenije v schengenski prostor je v petek, 21. decembra lani, skupina goriških umetnikov in prijateljev pokojnega goriškega kiparja in arhitekta Roberta Nanuta priredila lep kulturni večer umetniku v čast. Na večeru, na katerem sta

bili prisotni tudi umetnikova žena in njegova hčerka, so o umetniku, njegovih delih in predvsem pa o tem, kako bi lahko zbrali in uredili njegov umetniški opus, spregovorili umetniki Franco Dugo, Stefano Comelli,

Foto JMP

Paolo Figar, medtem ko sta ravnatelj goriške Državne knjižnice, ki danes hrani večino Nanutovih kipov, Marco Menato in Jurij Paljk spregovorila o tem, kaj bi se danes lahko naredilo, da bi ovrednotili delo pokojnega kiparja. Paljk je spregovoril predvsem o zadnji in edini večji razstavi, ki mu jo je priredil center Bratuž dobesedno tik pred smrtjo in se zavzel, da to ne bi bila zadnja na Goriškem.

Razstava Martina Avsenika

Duša in njena podoba

Zadnjo razstavo v preteklem letu je Mestna galerija Nova Gorica zaupala akademskemu slikarju Martinu Avseniku. Njegov zanimivi multimedijski projekt IOS - Podobe duše so premierno predstavili in na ogled postavili v petek, 21. 12. 2007. Gledalcu oziroma obiskovalcu je do 14. januarja tako omogočeno novo doživetje: ogled razstavljenih slik, ki so nastajale zadnja leta in katerih barve zaradi posebne osvetlitve še posebej žarijo, premikanje po tridimenzionalnem navideznem galerijskem prostoru ter ob tem poslušanje odlične avtorske glasbe umetnikovega brata Slavka Avsenika ml.

Martin Avsenik je za slikanje vse od začetka svoje ustvarjalne poti uporabljal posebno metodo, ki jo je sam razvijal in izpopolnjeval, uporablja pa jo tudi pri "slikanju" z najsodobnejšim orodjem, z računalnikom. Tu ne gre za "navadno" računalniško grafiko ali neosebno računalniško naključne dekoracije prostora, ravno nasprotno. Gre za do potankosti premišljena umetniška dela, kjer umetnik, ki izhaja iz klasičnega slikarstva, računalnik uporablja podobno kot slikar čopič. Poleg tega pa je z računal-

nikom ustvaril nov navidezni galerijski prostor, s čimer je obstoječi razstaveni prostor razširil na virtualni nivo. "Iskanje prave tehnologije in eksperimentiranje mu je omogočilo projekcijo fiktivnega prostora, da v njem kar se da nazorno približa svoje ustvarjanje uporabniku. Vendar mu ni bilo dovolj, da je virtualni prostor samo približal uporabniku,

njem tudi interaktivno sodeluje," je poudarila likovna kritičarka Tatjana Pregl Kobe. Slike kot objekti in posebej oblikovane instalacije, kot rečeno, niso neosebno dekoracije prostora, temveč so nastale kot podobe umetnikovega duševnega razpoloženja. Kompozicijo Martin Avsenik gradi z različnimi plastmi, vsaka od njih nosi drugačno likovno informacijo, z njihovim spajanjem in združevanjem pa ustvarja nov prostor, ki je nosilna površina končne podobe. Njegove slike predstavljajo potovanje

tekture kot prostor, kjer je predstavljen sklop premišljeno postavljenih svetlobnih teles: v taki postavitvi harmonično sozvojni slike, svetlobna telesa, zvok in arhitektura.

Slogovno Avsenik izhaja iz modernizma prejšnjega stoletja, predvsem iz formalnih izhodišč kubizma in abstraktnega ekspresionizma, nanj pomembno vplivajo še nadrealizem, metafizično slikarstvo, abstraktno slikarstvo ter konstruktivizem, seveda pa pri tem išče lastne izvirne rešitve in izkorišča vedno nove možnosti računalniške tehnologije. Abstrakcija je slikarju blizu tudi zato, ker ga pri ustvarjanju zanima čista likovnost, ki - podobno kot glasba - govori sama zase. Zato slikar, ki se je z glasbo v mladosti kar nekaj časa resno ukvarjal, tudi išče sorodnost med likovnim ter glasbenim jezikom. Z združitvijo likovnega in zvočnega prostora pa slikar vpeljuje nov pojem v likovnem prostoru, pojem časa. In kot pravi Pregl Kobetova: čas slike predstavlja proces nastajanja in preoblikovanja podobe ter je usklajen tako s časom kot z ritmom ustreznih skladbe. Struktura časa in energije pa je skupni imenovalac slike in zvoka. Iz slikarjevih doživetij izhajajoča osnovna energija, ki združuje čustveni in stvarni svet, tako poraja novo, duhovno dimenzijo. Podoba duše.

Mateja Poljšak Furlan

Foto Pavšič Zavadvav

celo več, uporabnika je pripeljal vanj in ga vključil v svojo likovno pripoved. Dovolil mu je, da se svobodno giblje skozenj in da v

po namišljeni pokrajini, po kateri slikar (in nato gledalec) potuje od prizorišča do prizorišča. Virtualno razstavišče kaže del arhi-

abonmajska
sezona
07/08

www.teaterssg.it

Slovensko stalno gledališče
mala scena
predstava (plus) v abonmaju

Edoardo Erba

MARATON V NEW YORKU
z italijanskimi nadnapisi

Igrata: **Primož Forte in Romeo Grebenšek**

Režija, scene in kostumi: **Miha Golob**

prevod: Gašper Malej Slovenska praižvedba

premiera v petek, 11. januarja, ob 20.30

z italijanskimi nadnapisi

Za ogled predstave »MARATON V NEW YORKU« je za abonente in druge obiskovalce nujna predhodna rezervacija pri blagajni Slovenskega stalnega gledališča od ponedeljka do petka z umikom 10-13 / 17-20 - brezplačna telefonska številka 800214302 (samo iz Italije) ali +39 040 362542.

Rezervacija zapade 30 minut pred začetkom predstave! Abonenti dvignejo vstopnico po simbolični ceni (2€). Priporočamo, da vstopnico dvignete v predprodaji pri blagajni SSG Mala scena SSG ima 75 razpoložljivih sedežev, ki niso oštevilčeni.

ponovitve:
v soboto, 12. januarja, ob 20.30
z italijanskimi nadnapisi
v nedeljo, 13. januarja, ob 16.00
v torek 15. januarja, ob 20.30
v sredo 16. januarja, ob 20.30
v petek, 18. januarja, ob 20.30
v soboto, 19. januarja, ob 20.30
z italijanskimi nadnapisi
v nedeljo, 20. januarja, ob 16.00
v torek 22. januarja, ob 20.30
v sredo 23. januarja, ob 19.30
z italijanskimi nadnapisi
19., 20. (it.n.), 22., 23., 29. februarja

z obrazom svojega časa

Kratke

Radijski oder / Gledališki vrtljak: Novogoriško gostovanje in Miklavžev obisk

Obiskovalci Gledališkega vrtljaka so si v dveh tednih privoščili kar dve predstavi. 18. novembra so si ogledali odsko predelavo znane pravljice Svetlane Makarovič Sapramiška v izvedbi mladinske gledališke skupine iz Deske; 2. decembra pa so jih obiskali člani novogoriške skupine Gledališče na vrhovi z igr. Juhuhu, gledališče je spet tu, ki si jo je zamislil in režiral Emil Aberšek. Glasbeno kuliso sta podpisala Luka Manojlovič in Matej Doljak, koreografijo mlada Sara Kenda, sceno in kostume pa je pripravila Nevenka Tomašević. Decembrsko srečanje mladih družin v Marijinem domu pri Sv. Ivanu je posebno predpraznično doživetje, saj se vsako leto med tržaške otroke spusti sv. Miklavž. Angelčki so tudi tokrat poskrbeli za nekaj vreč sladkih daril; da je priljubljeni svetnik lahko z njimi razveselil čisto vse male gledalce, ki so malo prej sledili nastopu škratka Copatka, Pedenjpeda, razbojnika Cefizlja, zdravnika in skrbne mame. Radi so sodelovali z igralci Damjano Srednik, Markom Kebejem, Majo Medvešček, Ajo Komet in Špelo Fon, jih bodrili, se z njimi smejali, včasih trepetali in se nazadnje skupaj veselili uspeha živahnega in prebrisanega škratka, ki mu je uspelo ozdraviti cmeravega Pedenjpeda in obenem kaznovati hudobnega lopova. Prizorčki so malčke tako prevzeli, da so slabe tri četrt ure pozabili na skorajšnje srečanje z darežljivim škofom. Komaj so zaslišali njegove težke korake, pa so se pridno zbrali in počakali, da jih je poklical k sebi ter se mu brez strahu približali in se mu lepo zahvalili za prejete dobrote. Prej ali potem pa so si lahko v spodnjih prostorih ogledali božični sejem, pri katerem so sodelovali njihovi svetoivanski vrstniki. / AL

Slovesno praznovanje sv. Štefana med zamejskimi Slovenci v Trstu

Slovensko pastoralno središče vsako leto organizira praznovanje Božičnice na Štefanovo. K prazničnemu bogoslužju, ki ga je tudi letos vodil koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak, je prišlo veliko ljudi iz mesta in okolice. Letos je potekalo v znamenju veselja ob odstranitvi schengenske meje. Tržaški škof msgr. Evgen Ravignani je uvodoma pozdravil koprškega škofa Bizjaka in izrazil veselje, da prihaja med

Slovence v mestu Trst. Tudi tokrat je škof Ravignani izpostavil pomembno mesto Slovencev v krajevni Cerkvi. Prof. Tomaž Simčič je poudaril, da je skupnost Slovencev v zamejstvu s škofom Bizjakom že spletla prijateljske vezi. Zaradi dogodkov na meji bodo povezovanja in vezi še bolj enostavni. Povedal je še, da je slovenska Cerkve vedno skrbela za Slovence izven svojih meja, sedaj pa bo lahko skrb potekala še bolj nemoteno. Ta prostor brez meje bo lahko prostor sodelovanja, dialoga in miru. Za Slovence, ki po mnogih letih ponovno živijo v istem političnem prostoru, pa bo priložnost za vedrejši pogled v prihodnost. S škofom Bizjakom sta sodelovala ravnatelj slovenskega pastoralnega središča, ki skrbi tudi za slovensko versko skupnost pri Novem sv. Antonu, msgr. Marij Gerdol, ter vikar za Slovence v Trstu msgr. Franc Vončina. Škof Bizjak je v svojem nagovoru izpostavil junaško mučeništvo diakona sv. Štefana in zbranim na srce položil darove Svetega Duha.

Pri maši je z mogočnim petjem sodeloval Združeni zbor ZCPZ iz Trsta, ki ga vodi Edi Race, ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. Ob koncu slovesnega bogoslužja je škof Bizjak izrekel iskrena božična voščila župniku Fortunatu Giursiju, ki je do slovenskih vernikov v svoji župniji zelo pozoren. / N.N.

Božič v nabrežinski fari

Tudi v Nabrežini smo božične praznike, skupno z novim župnikom, preživeli kar se da slovesno. Tradicionalna razstava jaslic je bila letos posebno bogata z izdelki iz različnih materialov, ki so jih izdelali učenci in dijaki osnovne in srednje šole, za kar gre brez dvoma zahvala domiselnim vzgojiteljicam in seveda pridnim izvajalcem. Poleg že tradicionalne zbirke jaslic tujih narodov je bil letos razstavljen tudi hlevček s sveto družino, ki je do nedavnega krasil cerkvene jaslice. Poseben žar razstavi so tudi tokrat dale domače umetnice z nekaj res edinstvenimi predmeti, od kipcev in slik pa vse do ročno izdelanih prtov in blazinic. Obisk je bil kar zadovoljiv in dobro bi bilo, da bi si razstavo organizirano ogledali tudi domači učenci in dijaki. Poleg razstave moramo nujno omeniti tudi jaslice, ki so krasile domačo cerkev. To je prava umetnost, izdelana iz kraškega materiala, kamna, lesa in seveda mahu, ki ga čedalje bolj pogrešamo, čeprav je do pred kratkim krasil jaslice po vseh domovih. Brez dvoma gre za sluga neurtudnemu Sergiju, ki z veliko ljubeznijo skrbi, da bi bila naša cerkev čim lepša in privlačna.

Presenečenje je za vernike bila slovenska božična sveta maša, ko je cerkveni pevski zbor ojačilo nekaj moških pevcev, ki so ob orgljanju prof. Mamola dali proslavljanju slovesnejši pečat. To je prvi korak našega dirigenta, ki se trudi, da bi okreplil pevski zbor, ki je osiromašen, saj je prav med prazniki odšla v večnost prizadeta in vestna pevka Božena, ki je podlegla bolezni in zapustila veliko vrzel ne le med pevskami, ampak predvsem v družini. Priljubljenost pokojnice se je izkazala tudi na pogrebu, ki se ga je udeležila velika množica domačinov in ljudi iz sosednjih vasi, ki so cenili njeno pridnost in navezanost. Užaloščenemu možu, sinovoma in ostalim izrekamo iskreno sožalje. Božična praznovanja se bodo sklenila prihodnjo nedeljo, ko bomo gostili cerkveni pevski zbor z Vrhnike, ki se nam bo predstavil s programom božičnih pesmi. Računamo na prisotnost lepega števila ljubiteljev petja. / nk

OPČINE Božični koncert

Božič v besedi in glasbi

Župnijska skupnost svetega Jerneja apostola na Opčinah že vrsto let privablja vse, ki želijo s slovensko božično pesmijo na sam Božič podoživeti skrivnost Jezusovega rojstva. Letošnji spored sta uvedla otroški pevski zbor in mlajša dekliška pevska skupina Vesela pomlad, ki sta pod vodstvom Mire Fabjan zapela štiri pesmi skladatelja Ivana Ščeka iz zbirke *Mir ljudem na zemlji*. Leta 2007 je namreč potekala 35-letnica smrti primorskega glasbenika, kateremu so se mlade pevke in pevci zborov Vesela pomlad in člani MePZ Jacobus Gallus oddolžili s komaj izdano zgoščenko *O pol-noči*.

Sledil je nastop moškega pevskega zbora Tabor, ki ga vodi Mikala Šimac. Po črnski duhovni *Deep river*, pri kateri je solistično vlogo odpel basist Boris Ivančič, so podali še Foersterjev *Večerni ave* in Riharjevo *Poglejte, čudo se godi*, pri kateri je solo pel tenorist Edi Dolenc, na orgle pa je zbor spremljal devetletni Rok Dolenc.

Osrednja božična misel je bila letos zaupana prof. Ivanu Peterlinu, ki se je v uvodnih besedah spomnil čarobnega pričakovanja Božiča v tplem družinskem krogu, ko so prepevali lepe božične melodije in zamaknjeno zrlj v jaslice, po hiši pa je dišalo po

mahu in maminih poticah. V športnem žargonu je nato poudaril pomen slovenske pesmi, pa naj si bo nabožna ali posvetna, "ko so si včasih nekatere zemeljske pošasti želele podrediti narode in jih s silo iztrebiti." Takrat je "v resnici učinkovala kot prvot-

Prof. Peterlin je nato zaželel "Srečen Božič!" openskim pevcem - zanesljivim čuvajem slovenske kulture; dalje openskemu človeku in v stopnjevanju voščil še slovenski šoli - "laboratoriju ljubezni do našega, Prešernovega državljanstva"; slovenski poli-

Foto IG

stni "doping" in peljala naše ljudi v vstajenje: dajala jim je moč, upanje, celo prepričanje, da je onkraj črne jarka lepše, svetlejše, prijaznejše življenje". Posebej o slovenski božični pesmi pa je dejal, da je bila in je še danes nosilka edinstvenih čustvenih nabojev, saj se ob njej "trdota srca umakne v ozadje in prepusti mesto nežnosti in milini."

tiki - da bi "se resno postavila za "našo" stvar"; vsem slovenskim organizacijam - "da bi še naprej tako intenzivno skrbele za široko razsežnost srčne omike in kulturno razvejanost naših ljudi"; slovenski cerkvi - "da bi v sebi našla učinkovite prijeme, kako ponovno priti do našega človeka, ki se je od nje preveč oddaljil"; nazadnje pa še mladim - na katerih

Doživet in lepo obiskan glasbeni dogodek

Orgelski koncert pri Sv. Jakobu

Vsa lepa, svetla in obnovljena cerkev sv. Jakoba apostola v istoimenski tržaški četrti je bila zadnjo nedeljo lanskega leta (30.12.2007) prizorišče doživetega in presenetljivo lepo obiskanega glasbenega dogodka. V organizaciji slovenske župnijske skupnosti in Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta so namreč priredili vsebinsko zanimiv orgelski koncert, ki sta ga na Zaninovin - za liturgične potrebe zasnovanih orglah oblikovala dva mlada, letos diplomirana

organista.

V prvem delu je nastopil Mirko Butkovič, ki je doma iz Tržiča in je začel študij orgel pri prof. Faliilonu na videmskem konservatoriju J. Tomadini. Po vpisu na ljubljansko teološko fakulteto pa je glasbeni študij nadaljeval na ljubljanski Akademiji za glasbo v razredu docentke Renate Bauer, kjer je letos z odliko tudi diplomiral. Dodati velja, da je samostojni diplomski recital izvedel na Schukejevih orglah v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma, kar že samo veliko pove o

ugledu, ki ga Butkovič uživa. V svojem nedeljskem nastopu je predstavil izrazito božično-pastoralno uglasen program, z deli Beethovna, Mendelssohna-Bartholdyja, Krebsa, Scarlattija, Balbastreja in Candottija. Drugi del koncerta pa je oblikoval Matej Lazar, ki je doma iz Dekanov in je po glasbeni šoli v Kopru lani z odliko zaključil študij orgel na glasbeni Akademiji v Ljubljani pri docentki Bauerjevi. Za diplomski koncert je predstavil odlični recital na orglah v ljubljanski stolnici. Lazar je aktiven organist in zborovodja v domačem kraju, orgla pa tudi v Ankaranu. V nedeljo je predstavil bolj svoboden program, saj je nastopil z deli Scheideman- na, J.S. Bacha in že omenjenega Krebsa. Med občinstvom pa je vladalo pričakovanje za Vrabčev

sloni prihodnost, da bi bili iskri- vi ljudje, polni elana, načrtov in dobre volje; slovenski družini - ki naj ostane še naprej trdnjava sredi vedno bolj norega sveta in opora v težkih trenutkih; ter staršem - naj jim pogled na jaslice vlije moč in prepričanje, da so največji zakladi lepa beseda, nasmeš, odprto srce in družinska sreča.

Drugi del prazničnega pevskega srečanja se je nadaljeval pod vodstvom Janka Bana. Moška pevska skupina Sv. Jernej se je predstavila z Bratuževo in Vrabčevima božičnima pesmima, nakar je sledil še nastop mešanega zbora Sveti Jernej, ki je zapel tri božične pesmi Lojzeta Bratuže: dve na besedilo Ljubke Šorli, tretjo pa na besedilo Stanka Staniča. Pri prvi sta solistični vlogi občuteno podali Mojca Milič in Martina Feri, pri *Eni lučki* pa Marta Fabris in Ferijeja. Mešanemu zboru se je nazadnje pridružila še Mlajša dekliška pevska skupina Vesela pomlad. Ob tako okrepljenem sestavu je zazvenela Mavova kantata *Ne bojte se na besedilo evangeli- sta Luka*, pri kateri je bariton solo pel Marjan Štrajn. Open- ske cerkvene pevce je na orgle spremljal Tomaž Simčič.

Po zahvalnih besedah domačega župnika g. Franca Pohajca se je po vsej cerkvi razlegala priljubljena Sveta noč, ki je slavnostno sklenila božično srečanje. Nežne božične harmonije in prodorne misli prof. Peterlina pa so prav gotovo še dolgo odmevale v srcih vseh udeležencev in poslušalcev letošnjega božičnega koncerta na Opčinah.

Davek na smeti (Tarsu)

Retova uprava ne odgovarja na zahteve po dvojezičnih računih in položnicah

Občinski svetnik Igor Gabrovec je pisal tudi podjetju Acegas, ki v Nabrežini upravlja del vodovoda. "Devinsko-nabrežinska občina že brez sramu posluje mimo zakonov in pravilnikov, ki urejajo pravice in dolžnosti občinskih upraviteljev!" Tako ob zaključku leta ugotavlja občinski svetnik liste Skupaj-Insieme Igor Gabrovec, ki kot zadnji primer nesprejemljivega zadržanja Retove uprave navaja afero v zvezi z računi za plačevanje davka na smeti (Tarsu). "Občinska uprava je že pred meseci preko pooblaščenega podjetja Equitalia vsem družinam razposlala pisma z izračunom davka na smeti izključno v italijanskem jeziku in celo s popačenim uradnim nazivom Občine. Pole tega je uprava marsikateri družini zaslila nepričakovane poviške davka in nove izračune, ki predvidevajo mastna doplačila tudi

za pet let nazaj. Pri vsem tem pa gre poudariti, da so izključno enojezični izračuni davka na smeti in spremena pisma v kriče-čem nasprotju z občinskim pravilnikom, statutom in z veljavno zakonodajo - torej protizakoniti!" zatrjuje svetnik opozicije Igor Gabrovec. Na svetnikovo vprašanje, ki je bilo vročeno županu Retu že pred pol- drugim mesecem, ni bilo nobenega odgovora in to kljub temu, da občinski pravilnik obvezuje občinsko upravo, da na vprašanja svetnikov odgovarja v roku tridesetih dni. "Odgovora ni, pa tudi izredna seja, ki jo je opozicija zahtevala prav zato, da izsili obravnavanje pre- rečnih odprtih vprašanj, je odpad-

la potem, ko so dvorano zapustili vsi svetniki Retove večine," ugotavlja svetnik Gabrovec. Zah- tevo po dvojezičnih izračunih davka na smeti so izrazili številni

občani, ki so se v tem smislu obrnili neposredno na pooblaščenega podjetje Equitalia. Veliko pa je

tudi družin, ki davka preprosto niso še poravnale v pričakovanju na samoumevne dvojezične obrazce.

Spričo nesprejemljivega stanja je svetnik Igor Gabrovec ponovno pisal županu Retu in podjetju Equitalia, saj je nesprejemljivo, da oboji molče kršijo zakone in odkrito prezirajo pravice in zahteve občanov. Glede dvojezičnosti poslovanja podjetij, ki imajo v zakupu upravljanje javnih storitev, je svetnik Gabrovec posegel tudi pri Acegasu, ki upravlja del devinsko-nabrežinskega vodovodnega omrežja. "Nujno je, da tudi Acegas začne z izdajanjem dvojezičnih dopisov in položnic, drugače pa naj se odpove upravljanju vodnega omrežja in slednje ponovno prepusti Kraškemu vodovodu," zaključuje svoje sporočilo javnosti svetnik Igor Gabrovec.

VJ.

Prijetna vsakoletna tradicija

Božični koncert ZKB

Božični koncert Zadruga kraške banke je vsakoletna, prijetna tradicija, ki predstavlja trenutek srečevanja in izpostavlja družbeno poslanstvo bančne ustanove, ki ima med svojimi ustanovnimi nameni tudi podporo kulturnega razvoja v naših krajih. Predsednik ZKB Sergij Stancich je pred številnim občinstvom dvorane Tripovich poudaril, kako je iskanje in vrednotenje kvalitete na našem teritoriju predstavlja vodilno misel letošnje koncertne pobude, za organizacijo katere je bila zadolžena Glasbena matica. Organizatorji so z velikim uspehom tega večera dosegli svoj cilj; pokazali so namreč potencial dobrega simfoničnega orkestra krajevni glasbenikov in so ponudili članom, strankam in prijateljem resnično praznično, radostno glasbeno doživetje. Simfonični orkester Glasbene matice je ponovno zaživel in se je tokrat na poseben način izka-

zal pod vodstvom priznanega tržaškega violinista Črtomirja Šiškočiča. Profesorji, sedanji in nekdanji učenci šole ter nekate-

skladb ni imel mrtvih točk; ustrezno s priložnostjo in z raznolikim sestavom publike je koncertni program vseboval same klasike, v katere je uvedla kapeča uvertura k Foersterjevi operi "Gorenjski slavček". Šiškočič se že nekaj časa ukvarja poleg solističnega in komornega izvajanja tudi z dirigiranjem, a je tokrat prvič prevzel vodstvo simfoničnega orkestra. To je storil v slogu koncertnega mojstra,

Foto Kroma

ri odlični gostujoči glasbeniki so presegli mejo golega igranja not in so v marsikaterem trenutku prevzeli občinstvo s pristnim izvajalskim zagonom. Skoraj dvourni program dopadljivih

ki pozna in spoštuje svoje soizvajalce, zato ni manjkalo niti točk, v katerih je lahko nastopil kot solist v dialogu z orkestraši (solidni koncertni mojster je bila violinistka Monika Skalar), na

primer pri De Beriotovih znanih Baletnih scenah ali v virtuozi- stično razposajenem Kanarču Poljakina. Božično vzdušje je zaživel v odlomkih iz suite baleta Hrestač, drugi del koncerta pa je bil bolj novoletno obarvan s Straussovimi plesi in suito iz opere Carmen, ki je seveda vzgala pozornost publiko. Poleg odličnih solistov v orkestru (med temi harfistka Jasna Merlak in hornist Boštjan Lipovšek) je kot gost nastopil pri dveh solističnih točkah tudi član opernega zbora gledališča Verdi, baritonist Damjan Locatelli. Pevec je z zvanečim glasom podal najprej voščilo v opernem slogu-Verdijevo napitnico-, nato pa je z zanosom izvedel Bizetovo arijo toreadorja.

Občinstvo je ob koncu izrazilo svoje navdušenje stoje z dolgim aplavzom, kateremu se je orkester oddolžil še z dvema dodatkom, med katerima je v novoletnem stilu bila tudi Radetzkijeva koračnica s tradicionalnim, skupnim ploskanjem in tempu. Marsikdo si je ob izhodu iz dvorane želel, da bi še prislutil tako doživetim glasbenim voščilom z orkestrom, ki je v tokratni zasedbi pridobil veliko energije in sporočilne moči.

PAL

Ob 35-letnici smrti Ivana Ščeka

Zbor Gallus na openskih glasbenih srečanjih in na zgoščenki

Zveza cerkvenih pevskih zborov in založba Mladika sta pobudnika in pokrovitelja založniškega in diskografskega vrednotenja programske zamisli tržaškega mešanega zbora Jacobus Gallus, ki je ob 35-let-

nici smrti skladatelja Ivana Ščeka pripravil koncertni program njegovih božičnih pesmi in ga posnel na CD. Projekt z naslovom

društvo Tabor za to priložnost priredilo v openski cerkvi v sodelovanju z župnijo svetega Jerneja. Povezavo z vaško stvarnostjo je dodatno okrepil tudi nastop otroškega zbora in mlajše dekliške pevske skupine Vesela pomlad, ki sta pod vodstvom Mire Fabjan sodelovala z izvedbo štirih otroških pesmi istega avtorja.

Koncert, ki sledi nujnemu poglobljanju snemalnega dela, ponuja vedno jamstvo solidnega obvladovanja literature in izpolnjenih izvedb, zato se je številna publika lahko mirno prepustila ubranemu petju mladih in odraslih pevcev ter prisrčni toplini melodij, ki dobijo navdih v preprostih izrazih ljudske tradicije, naivnega in iskreno doživetega opazovanja božične skrivnosti. Take so božične skladbe, v

katerih je Ivan Šček dal melodiji vodilno vlogo, a je pri vsaki dodal tudi umetniški pečat bolj osebnega izraza. Njegov sin Matjaž, od leta 2004 vodja zbora Gallus, je primerno razgibal drobno glasbeno gradivo z ekspresivnim ojačevanjem v dinamiki in agogiki ter se je s tem vrednotenjem poklonil njegovega spomina, prvič z daljšim koncertnim sporedom. Na klaviaturo je zbor spremljal Marko Sancin, program pa je povezovala Alda Sosič, ki je podala izbor odlomkov iz antologije spisov slovenskih pisateljev Božič na Slovenskem.

Ivan Šček je bil pedagog, skladatelj in zborovodja; učil je na glasbeni šoli v Kopru, kjer je bil tudi vodja stolnega zbora, kompozicijo pa je študiral s Škerjancem. Prerana smrt mu ni omogočila, da bi se dovolj izpel na kompozicijskem področju, a del njegovega zborovskega opusa bo odslej zapisan z zvočnim dokumentom in notno zbirko, ki bosta spremljala zbor na gostovanjih v Italiji in Sloveniji, do tradicionalnega koncerta ZCPZ v stolnici svetega Justa, ki bo na sporedu 20. januarja.

PAL

Foto Kroma

skega vrednotenja programske zamisli tržaškega mešanega zbora Jacobus Gallus, ki je ob 35-let-

Opolnoči je postal v soboto predbožični koncert niza Openskih glasbenih srečanj, ki ga je

KOMEN Dobrodelni koncert zbora Cominum

S petjem zbrali več kot 1000 evrov za komenski zdravstveni dom

Na drugo decembrsko soboto so nas v Komnu razveselili člani mešanega pevskega zbora Cominum, ki so s humano gesto - pripravili so namreč dobrodelni koncert - zbrali zajeten kup denarja za potrebe zdravstvenega doma v Komnu. Pevski zbor Cominum je nastal pred desetimi leti, pravzaprav precej po naključju. Komenski fantje in dekleta so se prvič zbrali na poroki nekdanje zborovodkinje komenskega cerkvenega zbora in ji kot presenečenje pripravili skladbo Visoka pesem, ki je še danes njihova himna. Vajeti mlade pevske skupine je

držala v rokah takrat še študentka Akademije za glasbo Ingrid Tavčar, ki zbor vodi še danes. Zagotovo pa si ni nihče predstavljal, kako se bo njihovo takratno pevsko navdušenje razraslo in prevzelo še ostale vaščane. Prve uspehe je Cominum žel še kot mladinska vokalna skupina pod okriljem župnije. Kasneje so se odločili za samostojno pot. Glavno prelomnico je zanje pomenilo leto 2005, ko so se registrirali kot kulturno društvo, v svoje vrste sprejeli kup novih pevcev in se odločili za še bolj resno delo in predvsem - za opazno zahtevnejši program. V zadnjem obdobju so se predstavili na več

pomembnejših prireditvah v komenski in ostalih primorskih regijah. Večkrat so se že udeležili revije primorskih pevskih zborov Primorska poje. Pred kratkim so sodelovali tudi na reviji Sozvočenja v Pivki, kjer so prejeli ugodno kritiko žirije, sestavljene iz pomembnih slovenskih dirigentov. Najbolj odmeven

pa je bil verjetno že v uvodu omenjeni decembrski humanitarni koncert, ki ga je Cominum izpeljal s pomočjo svojih nekdanjih pevcev. Med njimi je namreč kar nekaj

nadarjenih glasbenikov, ki so se ali se še vedno izpopolnjujejo v glasbenem ustvarjanju. Med drugimi so se poslušalcem predstavili Anja Colja na flavti, Ingrid

Tavčar in Ana Rustja na klavirju, Helena Uršič na kitari, Sandi Vrabec na klarinetu in saksofonu, Grajski kvintet in mlada pevka Daša Svetlič.

Poleg predsednika zbora Vilija Perdeca je zbrane nagovorila direktorica sezanskega zdravstvenega doma dr. Ljuba Škibin. Pevcem in darovalcem se je zahvalila za njihove prispevke. Po zadnjih informacijah so na koncertu zbrali več kot 1000 evrov, donatorji pa se še kar oglašajo! Ob koncu večera so vsi nastopajoči razveselili navzoče s priredbo skladbe Snowman, ki jo je posebej za to priložnost pripravila Ingrid Tavčar. Iz ubranih grl pevcev so zazveneli verzi: "... iskat grem pesem angelsko, nesem jo vsem ljudem, ki žalostni so..." in najlepše zaobjeli iskreno željo polepšati praznike tistim, ki so za prijetne trenutke mnogokrat prikrajšani.

Helena Uršič

Obvestilo

Mladinski mešani pevski zbor Glasbene matice, ki ga vodi Aleksandra Pertot bo na pobudo Slovenske Vincencijeve Konference nastopil v soboto, 12. januarja, ob 16. uri v domu slovenskih šolskih sester pri Sv. Ivanu v Trstu. Izvajal bo krajši koncert božičnih pesmi. **Društvo Rojanski** Marijin dom in Glasbena matica prirejata pod pokroviteljstvom Slovenske prosvete v soboto, 12. januarja, ob 20.30 v župnijski cerkvi v Rojanu Božični koncert. Sodelujejo: harfistka Tadeja Kralj, učenka GM iz razreda prof. Jasne Merlak Corrado, Rojanski cerkveni pevski zbor pod vodstvom Bogdana Kralja in mešani

Darovi

V spomin na rajne Krapež daruje Adrijana Krapež 50 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu. **V spomin** na drage starše daruje Diomira Fabjan 50 evrov za društvo Rojanski Marijin dom. **Za Novi** glas daruje g. Marija Grisani 15,00 evrov **Za Slovensko** Vincencijevo konferenco daruje Meri Bizjak 15,00 evrov. **Ob obletnici** smrti pokojnega Maksa Šaha daruje žena Jelka Terčon Šah 50,00 evrov za cerkev v Mavhinjah, 25,00 evrov za misijone in 25,00 evrov za Marijin dom v Rojanu.

BAMBIČEVA GALERIJA

vabi v okviru Kraškega pusta na odprte fotografske razstave

"ZAMRZNJENI NORČAVI ČAS"

Maske od Drežnice do Ptujkega polja. Novinarja in fotografa Primoža Hienga

Predstavitve: prof. dr. Janez Bogataj.

Nastopile bodo cerkniške pustne maske s Pavliho in harmoniko.

V soboto, 12. januarja 2008, ob 20. uri
Proseška ul. 131 - Opčine

SKLAD MITJA ČUK
v sodelovanju s PROŠKO ŽUPNIJO

vabi na

koncert kitarista Marka Ferija

"ZVEN STRUN MED ŠPANIJO IN SODOBNOSTJO"...

Program za skorajšnjo turnejo po ZDA in Mehiki vsebuje skladbe Federica Morena-Torrobe, Miguela Llobeta, Vicenteja Asencia, Pavleta Merkuja, Lea Brouwera, Frederica Handa in Dušana Bogdanoviča.

V nedeljo, 13. januarja 2008, ob 17. uri
v cerkvi sv. Martina na Proseku

Izšla Mladika št. 10

V božičnem času je izšla deseta številka revije Mladika. Namesto uvodnika je na prvi strani sonet Marije Rus Svete Višarje. Sledijo tri krajsa kritična razmišljanja o padcu schengenske meje in o slovenskem predsedovanju EU. Mateja Perpar je avtorica novele Gospod Z., viličar. Vladimir Kos iz Japonske je prispeval pet poezij. Sledi nadaljevanje romana Čarodejke, ki ga piše M. Žitnik. O publikaciji "Koper: Trst, večna tekmeča ali veliki boj za luške tranzitne tovore in transportne poti" v intervjuju spregovori avtor knjige Milan Gregorič. V članku Božična pastoral 1966 Lida Turk ponuja v branje del korespondence med umetnostnim zgodovinarjem in pisateljem Emilijanom Cevcem in njegovim tržaškim sorodnikom Angelom Turkom. Renato Podbersič ml. je avtor prispevka o Judih na Goriškem. Ivo Jevnikar objavlja drugi del poročila, ki je nastal ob 60-letnici obnove samostojnega slovenskega političnega nastopanja v Italiji. Sledi objava govora Lilijane Vidrih Lavrenčič na proslavi v Škrbini pri Komnu v spomin na primorske padalce.

Ob predsedovanju Slovenije Evropski uniji Čestitke in voščila predsednika SLOMAK-a

Spoštovani
Predsednik Republike Slovenije Danilo Türk
Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije France Cukjati
Predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša

V času, ko Republika Slovenija prevzema predsedovanje Evropski uniji, dovolite, da Vam osebno in institucijam, ki jih predstavljate, ter vsem državljanom in državljanom Slovenije izrazim voščila za obilo uspeha v tej šest mesecev trajajoči prestižni evropski odgovornosti v imenu Slovencev, ki živimo v sosednjih državah. Slovenske manjšine, ki živimo na Hrvaškem, Madžarskem, avstrijskem Štajerskem, Koroškem ter v Italiji, smo ponosne na ta zgodovinski dogodek, ki zaključuje obdobje velikih uspehov naše matične države po osamosvojitvenem procesu ter ob vstopu v Evropsko unijo in druge mednarodne povezave.

Nove evropske dinamike zahtevajo tudi od slovenskih narodnih manjšin primerne pristope. Pri vključevanju v evropske mehanizme ter v vedno bolj aktualnem medregijskem povezovanju je za vsestransko utrjevanje našega položaja potrebno tesno in plodno sodelovanje med vsemi Slovenci: med pripadniki manjšin in Slovenci v Sloveniji. Skratka, potrebujemo vizijo naroda onkraj državnih mej, ki postajajo vedno tanjši oziroma so popolnoma izginile. Za vse nas predstavlja novi čas velik izziv, ki mora zaobjeti kulturni, jezikovni, gospodarski in družbeni razvoj širšega obsejnega prostora. Zato moramo pospešiti vlogo manjšin kot povezovalcev med kulturami in jeziki ter v duhu nove Evrope poklicati vse poti, ki vodijo k sožitju in sodelovanju med narodi. Ob teh izhodiščih je Slovenska manjšinska koordinacija (SLOMAK) prepričana, da je "evropska pot" tista, ki nas bo vse popeljala k večjemu uveljavljanju naše slovenske danosti.

Zamejski Slovenci verjamejo v pozitivnost dobrososedskih odnosov med Slovenijo in Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško ter v aktivno čezmejno sodelovanje. Manjšine na območju Alp in Jadrana predstavljamo tkivo, ki povezuje zgodovinsko pluralen prostor, ki mu je usojeno, da postane del utripajočega srca nove Evrope. Predstavljamo zelo pomembno omrežje, ki lahko odigra spodbujevalno vlogo v velikem razvojnem postopku, ki bo slonel prav na središčnosti tega območja.

Zgodovinski prelomni dogodki in skupno bivanje v združeni Evropi nam ponujajo veliko priložnost za vsestransko rast, blagostanje in prijateljstvo med

čas.

Ob predsedovanju Slovenije v EU so tudi naše manjšine prišle v nov položaj. Odrle so se mnoge možnosti, ki jih prej ni bilo in ki jih lahko izkoristimo. Položaj Slovencev v zamejstvu je različen v štirih sosednjih državah. Ponekod gre za pozitivno raven zaščite na institucionalni ravni in njeno uresničevanje, drugje pa so težave že, ko gre za formalno zaščito in priznanje ali uresničevanje podpisanih bilateralnih pogodb.

Spoštovani Predsednik Republike Slovenije, Predsednik Državnega zbora in Predsednik Vlade Republike Slovenije, predsedovanje Evropski uniji bo nudilo Sloveniji priložnost, da s sosednjimi državami še izboljša dobre bilateralne odnose in postavi trdnije temelje v srednjeročni perspektivi. Ob takšni veri se obračam na vas, v prepričanju, da boste pozitivno nastavili tudi problematiko naših narodnostnih skupnosti, ki živijo v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem. Pomembno je, da se nekatera vprašanja rešijo v duhu nove Evrope, ob spoštovanju človekovih pravic in ob prepričanju, da bo leto medkulturnega dialoga predvsem leto boljše in temeljitejšega obravnavanja vprašanj manjšin v Evropi.

Slovenska manjšinska koordinacija, ki združuje Zvezo Slovencev na Madžarskem, Zvezo slovenskih društev na Hrvaškem, Društvo člen 7, Narodni svet koroških Slovencev, Zvezo slovenskih organizacij, Svet slovenskih organizacij, Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo, je prepričana, da bo predsedovanje Evropski uniji postalo velika priložnost za Slovenijo in za vse Slovence in Slovence.

Rudi Pavšič
Predsednik Slovenske
manjšinske koordinacije
SLOMAK

Foto: JMP

bližnjimi državami in bližnjimi narodi. V vse večjem in svobodnejšem svetu pa moramo tudi v nas samih najti modrost in moč, da uresničimo veliki načrt, ki nam ga zgodovina ponuja kot skupno prihodnost. Prepričani smo, da je treba čim prej premostiti pojmovanje manjšin kot negativnih dejavnikov našega časa, ker v novi združeni Evropi, ki je izbrala pot miroljubnega sožitja in največjega možnega sodelovanja, smo pravzaprav manjšina vsi. V tem smislu bi radi, da bi naša "manjšinskost" prerasla do sedanjega omejevalno pojmovanje in dobila novo vlogo v novem

GORICA ZSSDI / Večer v Kulturnem domu Predstavitev knjig s športno tematiko

Pred nedavnim so v Kulturnem domu v Gorici predstavili zadnje knjižne novosti s športno tematiko. ZSSDI je namreč pripravilo večnamenski večer, na katerem sta poleg knjig bili predstavljeni javnosti še dve zanimivosti, ki sta tesno povezani s športnim svetom. Gre za ureditev spletne strani Slovenskega planinskega društva in izdajo DVD plošče o metodiki učenja nogometa za mlade. Podpredsednik ZSSDI in predsednik teritorialnega odbora za Goriško, Livio Rožič, je v uvodnih besedah orisal dejavnosti društev s posebnim poudarkom na uspehih, ki jih slovenski šport v Italiji dosega tako na krajevni kot tudi na državni in mednarodni ravni. Prisotnim na predstavitvi in vsem društvom članicam je tudi voščil vesele praz-

nike, jim čestital za opravljeno delo in izrekel najboljšo željo za leto 2008. Sledile so predstavitve Zbornika slovenskega športa 2007, o katerem je spregovoril avtor Branko Lakovič, ter Malega slovarja športnih izrazov (slovensko-italijanskega in italijansko-slovenskega), ki ga je uredil Vili Prinčič. Oba avtorja sta podrobno obrazložila nastajanje, pomen in uporabnost obeh publikacij, ki ju je založilo Združenje slovenskih športnih društev v Italiji, na koncu pa so predstavili še Nogometni priročnik, ki ga je izdalo ZIT.

Drugi del večera je uvedel predsednik Slovenskega planinskega društva iz Gorice, Marko Lutman, ki je na kratko prikazal delo, ki ga ta pomembna športnorekreativna in kulturna sredina opravlja na Goriškem. Njeno raz-

noliko delovanje bo od sedaj prikazano tudi na spletni strani, o kateri je podrobno spregovoril njen snovalec Andrej Rosano. S pomočjo projekcije je razčlenil vse podrobnosti, ki jih spletna stran vsebuje (zgodovinski del, dejavnosti, obvestila, najzanimivejše fotografije, itd). Podčrtal je nujnost, da društva morajo iti v korak s časom tudi z novimi načini komuniciranja, ki jim ga nudijo sodobni tehnološki pripomočki. Zadnja točka večera je bila posvečena nogometu, zlasti še mladinskemu. Nogometni strokovnjak in trener Dario Frandolič je predstavil projekt o metodiki učenja nogometnih prvin za mlade in najmlajše. V ta namen je bil tudi izdan krajši filmski zapis, ki je posnet na DVD plošči. Gre pa za metodo, ki jo je izumil znani nizozemski nogometni filozof Wiel Coerver. V pripravi je še novo pisno in filmsko gradivo, ki bo nedvomno pripomoglo h kvalitetnejšemu pristopu do nogometne igre, je še povedal Dario Frandolič.

VIP

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Zimski sprehod

Kolikokrat sem želela nekaj napisati ali izustiti in potem sem se že vnaprej cenzurirala in si dopovedovala, da nima smisla pisati o dobrih željah, vitaminizirati besede z neko dobroto, če potem ne konkretno kaj narediš, da bi se v tej naši realnosti kaj zares spremenilo. Spominjam se besednega boja s cinikom, ki, med drugim, ni mogel prenašati revežev, ki so kleče prosili vbogajme. Takrat je vame vrget stavek, ki me je zelo zabolel: "Kaj pa ti narediš, da bi se kaj res spremenilo?" Odgovor, ki sem si ga dala, je bil zelo šibak: pišem. Ja, samo to. Samo nekaj napišem. Pa še to se večkrat ustavi pri tem, kar si dovolim napisati. In vendar, hvala Bogu, nisem postala cinik.

Vse to mi je zopet pričrtilo na dan pred dnevi, ko sem hodila po stari Ljubljani. Kljub mrazu je bila atmosfera taka kot iz kakih nostalgičnih romanov: tople rumene svetilke, zahajajoče sonce, vonj po reki, ki je le lučaj stran. Vse odeto v neko idiliko. Potem pa se zgodi nekaj, kar mi pokaže plat te naše realnosti, ki je še zdaleč tisti hip nisem pričakovala. Najprej zagledam njegove noge. Bosa stopala v ledenem hladu današnjega večera. Črna in modrikava koža in pod njo kosti. Dolga razmršena brada, razcapanost, obupan pogled, roka, ki se oprijema kljuko, moški komajda pridriži v elitno prodajalno čokoladnih dobrot. Vem, da ni nič novega, revščina je in je vedno bila prisotna v naših družbah. Kot stalni signal, da življenje niso le okrašene jelke. In vendar me

je pogled na tiste bose noge zabolel. Kdo ve, kakšno človeško zgodbo nosijo. Že leta nisem videla take bede, da bi v ledenem hladu noge ostale bose.

Sploh ne znam opisati občutka, ki je vnebovpijoč, a vendar resničen in žal naš: **navadili smo se** na mlade in manj mlade ljudi, ki so pristali na cesti in te, recimo v Ljubljani na parkirišču pred Maksimarketom, sprašujejo za nekaj centov. Ob Ljubljani naju ogovori mlado dekle, okostnjak z velikimi očmi, spet za nekaj centov.

Ob tej tipkovnici me zopet obide občutek ne-moči. Kaj pa sama sploh naredim, da bi se kaj spremenilo? Opravičujem se z odgovorom,

da nekaj napišem, čeprav vem, da ni nič novega. Izobčenci so obstajali v vseh družbah, vedno so obstajali moške in žene, ki so se zapili in narkotizirali do smrti, moške, ki so zaradi tega ali onega razloga izgubili vse imetje in vse socialne stike, spet drugi, ki so se izgubili v lastnih blodnjah. To je vedno bilo. Danes pa imamo nekaj verjetno v največji meri

doslej: organizacijsko sposobnost, s katero bi nam uspelo kaj spremeniti, komunikacijska sredstva, ki bi jih lahko uporabljali v pozitivne namene (!) in ne v izkoriščanje potrošnika. Tiste bose noge in zafiksirani pogledi deklet so mi le zelo nazorno pokazali ekstrem te naše družbe, znak, da je nekaj zelo narobe, če lahko obstaja družba, kjer vse to postane že normalno, tako običajno, da se lahko tega **navadiš**. Kje je odgovor na vse to? Kako ustvariti boljšo družbo?

Komentar

Videz in resnica okrog ogrožene "primorskosti"

Človekova identiteta sestoji iz različnih oblik pripadnosti kot npr.: pripadnost narodu, državi, jutri tudi Evropi, veri, pa širšemu bivalnemu prostoru (Primorski) in ožjemu (Slovenski Istri, Krasu, Vipavski ...), rojstnemu kraju, stanovskim in drugim civilnodružbenim organizacijam itn. Vse te pripadnosti so v ljudeh različno razporejene in različno močne. Pripadnost Primorski je le ena izmed njih. Čeprav smo že pod Avstro-Ogrsko poznali geografski naziv Primorje, ki je obsegal širši obmorski prostor cesarstva, označujemo danes s pojmom Primorska predvsem ozemlje, ki je po drugi svetovni vojni pripadlo Italiji, vključno z zamejstvom in delom, ki gravitira k Notranjski (Pivka, Postojna idr.). Vsebinsko temu pojmu dajejo predvsem bridke zgodovinske izkušnje italijanske okupacije in velika epopeja protifašističnega odpora, predvojnega in medvojnega, pa mediteranskost večjega dela primorskega prostora v različnih njenih prvinah (urbanizem, arhitektura, rastlinstvo...), sorodnost temperamenta, narečij, kulturnih vplivov idr. Gre torej za intimitno pripadnost ljudi, ki se v tem pojmu prepoznavamo, in živi v nas, skupaj z ostalimi pripadnostmi, neodvisno od števila

Ob vztrajanju ožje Goriške na lastni pokrajini se je vladna služba odločila za dve primorski pokrajini, s tem da se je nekaj primorskih občin priključilo k notranjski pokrajini, ker jih pač s tem prostorom veže več skupnih interesov. Ta izbira se mi zdi povsem logična, saj sta se Koper in Gorica s svojimi gospodarskimi zmogljivostmi ter izobraževalnimi in kulturnimi ustanovami v preteklosti že izoblikovali v dvojce pokrajinskih središč. Osebo bi me ne motila niti skupna primorska pokrajina, vendar menim, da je ta projekt nerealen iz

raja proti novemu pokrajinskemu centru.

Problema v zvezi s številom in poimenovanjem primorskih pokrajin tako ni ustvarila vladna služba, ampak kar mi Primorci sami, z zahtevo ožje Goriške na lastni pokrajini z istoimenskim nazivom. V igri so bili namreč različni nazivi. Najprej sta se omenjali severnoprimorska in južnoprimorska pokrajina. Ob vztrajanju Goriške pri svojem imenu pa smo dobili goriško in južnoprimorsko, oz. goriško in primorsko pokrajino, kot ju je poimenovala vladna služba spomladi 2007. To je dvojce nazivov, ki pri eni pokrajini že ohranjata primorskost, vendar je to neskladno, spotakljivo in moteče. Tako smo vladno službo spravili v položaj, da ni imela pametne izbire, ter je, hoteč se ogniti tej spotakljivi rešitvi, na koncu ponudila goriško in istrsko-kraško pokrajino, kar tudi ni prav nobena tragedija.

Ob vsem navedenem so trditve, da naj bi šlo pri tem za krajšo imena oz. za načrtno razbijanje Primorske s strani Ljubljane, nepoštene in nerazne, zganjanje mitingov na ta račun in tekmovalnost, kdo bo bolj primorski in bolj glasen, pa sodi bolj v področje političnega ribarjenja. Moram nam je pisatelj Boris Pahor na zborovanju v Ajdovščini nakazal možno kompromisno rešitev, s katero bi bil volk sit in koza cela, in sicer z nazivoma goriška primorska pokrajina in istrsko-kraška primorska pokrajina. Sicer pa primorskost kot občutka pripadnosti ne more človeku nihče ne dati ne vzeti. Ta pripadnost je obstajala tudi doslej, ko smo Primorci živeli razdrobljeni v okrog 20 občinah, od katerih se nobena ni uradno imenovala primorska. In obstajala bo tudi še naprej, neodvisno od naziva pokrajine, ker jo, kot že navedeno, določajo druge stvari. Pa čeprav bi bilo zaželeno, da se primorskost ohrani tudi v nazivu dveh pokrajin, ker nosi ta pojem svoj naboj, ki ga kaže utrjevati v zavesti ljudi tudi prek nazivov upravnih enot.

Milan Gregorič

Milan Gregorič

funkcionalnih razlogov, zaradi različne specifikacije in problematike obeh pokrajinskih področij, zaradi pripadnosti in gravitiranja ljudi k tem področjem idr. Ob objavi podatkov o javnomnenjski podpori skupni primorski pokrajini ne smemo zamolčati, da so na ožjem Goriškem v nekaj dneh zbrali okrog 4.000 podpisov za goriško pokrajino. Mislim, da jim tudi noben vseprimorski referendum ne more vsiliti drugačne rešitve. Zato je treba s potrpežljivim usklajevanjem interesov postopoma preseči strahove in odpore, ki se v posameznih občinah, zlasti na Goriškem, po-

Milan Gregorič

Ob predsedovanju republike Slovenije EU

Vlada bo ukrepala tudi zoper inflacijo in za izboljšanje življenja revnih

V Sloveniji so politične razmere v začetku leta 2008 zapletene in na nekaterih področjih zelo težavne. Pri tem poteka ostro soočanje med vlado in opozicijo, kar bo tudi določilo politični tabor, ki bi zmagal na državnoborskih volitvah prihodnje jesen. Premier Janez Janša je dejal, da se bo vlada posvetila predvsem predsedovanju Slovenije v EU, ki bo trajalo do konca junija, in izboljševanju razmer v državi. Šele potem naj bi stranke koalicije začele predvolilno kampanjo. Za zmagovalca volitev se že dalj časa razglašja Borut Pahor s svojo stranko Socialnih demokratov, ki se tudi že posvetuje o imenih bodočih ministrov. Vendar se je v zadnjem času politični pohod omenjene stranke nekoliko upočasnili, ker se mora Borut Pahor soočiti z drugimi politikami, ki bi radi prevzeli vodstvo levega bloka v Sloveniji. Pri tem se najhitreje uveljavlja stranka Zares s predsednikom Gregorjem Golobcem, izkušenim in vplivnim politikom, o katerem je sicer filozof Slavoj Žižek nekoč rekel, da bi lahko postal slovenski Stalin. Golobcu naj bi k vzponu pomagal tudi nekdanji predsednik Slovenije Milan Kučan, ki bo domnevno spet posegel v politiko. Borut Pahor tudi ni več pr-

vi v javnomnenjskih anketah o najbolj popularnem in priljubljenem slovenskem politiku, saj je to mesto prevzel novi državni poglavar Danilo Türk. Zaskrbljujoča značilnost predvolilnega obdobja v Sloveniji je ta, da večina medijev uprizarja ostro kampanjo zoper predsed-

ga bo zaznamovalo okoli 3.000 srečanj in drugih dogodkov. Veliko število jih bo potekalo v Sloveniji, med njimi srečanje predstavnikov EU in ZDA, predvidoma v mesecu juniju. Premier Janša je v poslanici ob začetku predsedovanja zaželel, naj bi bila Slovenija letos najbolj prepoznavna država v Evropi. Že prvi dan predsedovanja je nastal zaplet s Hrvaško, ki je samovoljno razglasila veljavnost zaščitne ekološko-ribolovne cone na Jadranskem morju tudi za države članice EU. Temu dejanju nasprotujejo Slovenija, Italija in tudi Evropska komisija, primeru pa še ni videti rešitve. Kaže torej, da bosta za slovensko predsedovanje najbolj občutljivi temi prav Hrvaška in seveda določitev statusa Kosova. Prva večja dogodka med predsedovanjem Slovenije sta bila 7. in 8. januarja. V ljubljanskem Cankarjevem domu je bila slovesnost ob začetku evropskega leta medkulturnega dialoga, "ki je temeljna vrednota EU". Pri oblikovanju sporeda je sodelovala tudi Fakulteta za humanistične študije Primorske univerze v Kopru. V novem kongresnem centru Brdo pri Kranju pa je bilo prvo izredno pomembno srečanje vlade in vodstva slovenske države z evropsko komisijo. Predsedovanje EU bo seveda povečalo ugled in prepoznavnost Slovenije, kar bo pomembno za nadaljnji razvoj slovenske drža-

ve, kar sicer ustreza pričakovanjem in razpoloženju državljanov. Vendar so ti tudi zelo zaskrbljeni zaradi visoke inflacije in naraščanja cen, ki jim ni videti konca. V začetku leta so se občutno podražile osnovne življenjske potrebščine, kot so kruh, testenine, meso in mesni izdelki, olje, zlasti pa mleko. Pri nekaterih vrstah blaga so se cene povečale celo za 30 in več odstotkov. Hkrati se je podražila elektrika, za 6%. Pričakujejo ukrepe vlade, Urada za varstvo konkurence, Zveze potrošnikov in drugih organizacij civilne družbe. Sindikati zahtevajo povišanje plač, zlasti minimalnih, ki zdaj znašajo manj kot 400 evrov mesečno. Toda delodajalci se povišanju plač upirajo, čeprav mnogi med njimi neizmerno bogatijo. Zaradi tega so sindikati zagrozili, da bodo še v tem mesecu v vsej državi organizirali stavke.

Zamenjava v uredništvu tednika Mag

Lastnik časnika Delo in njegovih glasil, Pivovarna Laško, je zamenjal odgovornega urednika tednika Mag, s čimer je tednik izgubil svojo izvirnost. Ukrepanje zoper časnikarje tega tednika naj bi bilo del "totalne vojne", ki jo mogočna gospodarska družba Pivovarna Laško vodi zoper predsednika vlade Janeza Janšo. "Če uničijo Mag, ostaneta na polju tiskanih medijev drugega nazor samo še tednika Družina in Demokracija", je bil odločen Silvester Šurla, zdaj že odstavljeni vršilec dolžnosti odgovornega urednika tednika.

Marijan Drobež

Slovensko ljudsko gledališče Celje gost v Novi Gorici

Briljantna politična komedija Evrofilija

Med prazničnimi dnevi je Slovensko narodno gledališče Nova Gorica postreglo svojim obiskovalcem s predstavo izven abonmaja, Evrofilija Richarda Beana. Komedijsko zmešnjavo, pravzaprav politično seksualno odrsko farso, kot pojasnjuje njen podnaslov, je uprizorilo Slovensko ljudsko gledališče Celje, ki ni ravno vsakdanji gost v naših krajih. Beanova komedija, ki si privošči več strelc na rovaš politikov okrog Evropskega parlamenta in duhovito dregne v politične kompromise, spletke in prisluškovanja ter se poigra z ljubezenskimi zapleti, je praznična v slovensčini doživela prav v celj-

skem gledališču v lanskem septembru pod razpoznavno režijsko taktirko Borisa Kobala, ki je v farsično obarvanost odel tudi take prizore, ki bi jih morda kak drug režiser potunkal v ne zmeraj

elegantno, prepikantno omako. Protagonista, Philipa Wardrobeja, ne prav zelo delavnega poslanca Evropskega parlamenta, ki bi si rad pridobil čim več ugleda in pozornosti, zato si kar sam pošlje bombo v pismo, a potem je tudi res tarča takega ustrahovanja, je v dinamičnem ritmu odigral Renato Jenček. Od svojega političnega položaja bi rad tudi finančno čim več iztržil, zato se prepusti podkupovanju. Ob koncu pa se kot v najboljših komedijah tudi njemu vse spet uravnava. Med izvajalci sta bila tudi Rastko Krošl, nekdanji član SNG Nova Gorica, kot smešno enigmatični Andre Picq, in Lučka Počkaj, nekdanja članica SSG Trst, ki jo gledalci pogrešamo in je v komediji s poudarjenimi humornimi črtami izrisala karikaturu po nemško toge, disciplinirane Frau Flugelhammerlein, kateri prirojena strogost brani celo predati se ljubezenskim čustvom.

IK

Visok življenjski jubilej znanega glasbenika

Počastitev dirigenta Sama Hubada ob njegovi 90-letnici

Slovenski glasbeni umetnosti so zaznamovali nov pomemben jubilej, 90-letnico dirigenta in glasbenika Sama Hubada. Samo Hubad velja za legendo slovenske glasbe. Poznan je predvsem kot nekdanji šef-dirigent simfoničnega orkestra RTV Slovenija, ki ga je vodil med letoma 1966 in 1980. Orkester je v tem obdobju postal najboljši orkester v

tedanji skupni državi, tako da ga mnogi slovenski skladatelji, poslušalci, tonski mojstri in glasbeni uredniki še zmeraj opisujejo s presežniki. Hubadovo klasično glasbeno zgodbo pozna večina Slovencev, manj pa se ve, da se je v mladosti kot vsestranski glasbenik posvečal tudi zabavni glasbi in jazzu ter igral na klavir in kontrabas. Občasno pa je tudi pel. S to zvrstjo glasbe se je

bo in balet se je umetniku za visoki življenjski jubilej poklonilo z Gala koncertom v studiu slovenske televizije. Samo Hubad je spored obogatil z glasbenimi komentarji, ponovno pa je dirigiral tudi glasbeni orkester Big banda RTV Slovenija.

M.

Kratke

Aparat za določanje višine bilirubina pri novorojenčkih

Mestna občina Nova Gorica oz. njena uprava je 4158 evrov, koliko bi jih porabili za novoletne voščilnice, namenila za nakup aparata za določanje višine bilirubina pri novorojenčkih. Uporabljale ga bodo

patronažne medicinske sestre v zdravstvenem domu. Z aparatom bodo ugotavljali morebitne primere zlatenice pri novorojenčkih, to je bolezen, pri kateri porumenijo koža in oči novorojenčka. Povzroči jo povečana vsebnost bilirubina v krvi. Bilirubin je sicer normalen produkt razkroja rdečih krvnih celic, ki se odstrani iz telesa s pomočjo jeter. Takoj po rojstvu pa morajo to funkcijo prevzeti jetra novorojenčka. Aparat natančno izmeri vsebnost bilirubina v krvi, brez jemanja vzorcev krvi, s čimer ugotovijo morebitne znake bolezni in tako tudi nujnost zdravljenja. Novoletno darilo mestne občine Nova Gorica je patronažnim medicinskim sestram v zdravstvenem domu izročila podžupanja prof. Darinka Kozinc.

Knjiga o zgodovini Italije

Založba Slovenska matica v Ljubljani bo v kratkem izdala novo pomembno delo, knjigo o zgodovini Italije. Dogodek bo sodil v vrsto zgodovinskih knjig in predavanj, ki jih ta ugledna založba namenja sosednjim državam, pri čemer je nedavno predstavila madžarsko književnost. Pred izdajo omenjenega novega dela je v Slovenski matici o pogledu na sodobno italijansko književnost imela predavanje prof. Daria Betocchi, ki poučuje italijanski jezik in književnost na slovenski gimnaziji Franceta Prešerna v Trstu. Prof. Daria Betocchi se ukvarja tudi s prevajanjem del slovenskih pisateljev in drugih avtorjev v Italijo, je pa tudi predsednica tržaškega kulturnega društva Slovenski klub in odbornica v raznih društvi in organizacijah slovenske narodne skupnosti v Trstu.

Razstava fotografij z motivi iz Vipavske doline

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini so pripravili razstavo fotografij, ki so jih posneli fotografi iz raznih krajev Slovenije na fotografskem srečanju v letu 2007. Gre pretežno za umetniške fotografije z motivi iz Ajdovščine in drugih območij v Vipavski dolini. Prikazujejo jih slikarji Primož Breclj, Boris Gaberščik, Jernej Humar, Roberto Kusterle,

Tomaž Lunder, Andrej Perko, Martin Prosen, Bojan Radovič in Katarina Sadovski.

Izvirna in pregledna razstava fotografij omenjenega žanra v Pilonovi galeriji v Ajdovščini bo na ogled do 18. januarja 2008.

Priložnostna poštna znamka ob predsedovanju Slovenije Svetu EU

Pošta Slovenije je 1. januarja 2008 izdala priložnostno poštno znamko, namenjeno predsedovanju Slovenije Svetu Evropske zveze v prvih šestih mesecih tega leta. Motiv na znamki oziroma na celotnem bloku, pripravljenem v posebni tehniki, s hologramsko folijo, prikazuje obris Evrope, na katerem je obris Slovenije posebej poudarjen. Na znamki so prikazane tudi zastave vseh članic Evropske povezave. Nazivna vrednost znamke je 2,38 evra. Znamko v čast predsedovanja je oblikoval Matjaž Učakar, natisnili pa so jo v tiskarni Joh. Enschede Stamps na Nizozemskem. Izšla je v nakladi 80.000 kosov znamk. Pošta Slovenije pa je skupaj z znamko izdala tudi ovitek prvega dne z zaporedno številko 1/2008, na pošti 1103 v Ljubljani pa uporabljajo priložnostni poštni žig.

DRUŠTVO ZA KREATIVNO PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA VIPAVA
v sodelovanju z GORIŠKO MOHORJEVO DRUŽBO

vabi na

SREČANJE IN LITERARNI VEČER

s predstavitvijo knjige

**ŽIVLJENJSKA POT RAFKA PREMRLA
(1906 - 1983)**

Knjigo bodo predstavili sodelavci GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE.

Priložnostni glasbeni program bo vipavsko obarvan.

**V petek, 11. januarja 2008, ob 19. uri
v stari šoli v Vipavi**

V Italiji največ mobilnih telefonov

Množično odpovedujejo fiksne telefonske priključke

Skoraj vsak prebivalec EU ima že svoj mobilni telefonski aparat. Po podatkih evropskega statističnega urada Eurostat pride na 100 prebivalcev v 27 državah članicah 96 mobilnikov. Hkrati se povečuje število evropskih gospodinjstev, ki nimajo fiksnega telefonskega priključka. Pri tem med evropskimi državami vodi Italija, kjer se je delež družin, ki so odpovedale fiksni priključek, v zadnjem letu dni povečal s 13 na 38 odstotkov, je poročala avstrijska tiškovna agencija APA. Skoraj 40 odstotkov italijanskih družin tako nima več fiksnega telefonskega priključka in telefonira le še prek mobilnih telefonskih

aparatur, so poročali italijanski mediji. Položaj je podoben tudi v Avstriji, kjer ima fiksni telefonski priključek le še 59 odstotkov gospodinjstev. Nasprotno na Švedskem izključno prek mobilnega omrežja telefonirajo le štirje

Italija je po poročanju tamkajšnjih medijev mobilnikom najbolj prijazna država EU. Na vsakih 100 prebivalcev Italije namreč pride 138,5 mobilne telefonske številke.

Med letoma 2001 in 2006 je trg mobilne telefonije v Italiji zabeležil 58-odstotni rast, medtem ko je fiksna telefonija utrpela izgubo v višini osem odstotkov. Vedno več Italijanov ima dva ali celo tri mobilne telefonske aparate. Vendar pa se preko fiksnega telefonskega omrežja pogovarjajo dlje, in sicer v povprečju 129 minut na mesec, prek mobilnega omrežja pa le 104 minute na mesec.

STA

odstotki družin, v Nemčiji deset odstotkov in v Veliki Britaniji 13 odstotkov.

Založba Mladinska knjiga / Priročnik o jogi Več energije in miru

Pred kratkim je Založba Mladinska knjiga v Ljubljani izdala knjigo v obliki priročnika z naslovom Joga, ki jo je napisala Anna Trökes. Na 80 straneh bomo spoznali, kako z jogo pridobimo več energije in miru, saj

se bomo sposobni spoprijeti s stresom in ostati sproščeni. Knjigi je priložena zgoščenka. Programi vadbe so kratki, učinkoviti in lahko izvedljivi. Z jogo lahko dosežemo povečanje moči in gibljivosti, pridobimo sproščeno in

ve s hrbtnico, odpravljamo telesne in duševne napetosti; mnogi pa celo najdejo zatočišče miru z upoštevanjem joge in odpravljajo stres, s tem ko si poiščejo vrelce svoje lastne energije in tako povečajo sposobnost koncentracije za dobro telesno kondicijo, ne glede na to, kaj je trenutno moderno.

Poglavja v knjigi so pregledno zaokrožena. Najprej imamo uporabne nasvete za vadbo. Celovito so prikazani načini telovadbe za dober začetek dneva. Ravno tako je pomembno, da obvladamo sproščen konec dneva z izklopitvijo in umiritvijo telesa, tako da nam hrbtnica zadira, če smo ves dan sedeli ali stali. V zaključnem delu knjige so še vaje za sproščanje, meditacijo srca in dodatek v obliki stvarnega kazala, s katerim si s pomočjo ključnih besed najhitreje poiščemo določena poglavja v knjigi. Tako lahko rečemo, da nam knjiga in zgoščenka ponujata uvod v načine vadbe in izčrpen opis navodil za vadbo s številnimi fotografijami posameznih položajev. Vsebinska zgoščenka je pripravljena za 70 minut in zajema številne programe vadbe, ki jih spremlja posebej za to napisana glasba.

Prof. dr. Gabrijel Devetak

prav joga v mnogih primerih uravnoveša telo, duha in duševnost. Z njeno pomočjo

pokončno držo. Prednost je tudi v tem, da z jogo lažje in učinkovito obvladujemo teža-

Slovensko zdravniško združenje Trst - Gorica

"Potepuški" oddih na Dolenjskem in v Beli krajini

so se z velikim veseljem prepustili sprostivnemu objemu termalnih voda v velikih notranjih bazenih Čateških toplic. Ob pogledu na mrgoleče ljudi je misel švignila nazaj v poletne dni. Po kopališkem intermezzu, med katerim so se nekateri tudi preizkusili v vodni telovadbi, so pomlajeni odšli na Martinovo večerjo, pri kateri nista manjkala rdeče zelje in domači cviček. Za prijetno počutje je igral ansambel iz Brežic, vmes pa so gostje ogromne jedilnice spremljali obred krsta novega vina. Naslednji dan je Čatež kazal bolj megleno lice, a meglice so se kaj kmalu razblinile in posijalo je čudovito novembrsko sonce, ki je popotnike popeljalo v Belo krajino. Ime je morda dobila po slokih brezah ali po barvi narodne noše, hlače katere so brez žepov, ker so "Belokranjci tako delavni, da nimajo časa imeti roke v žepih", kot je zatrnila vodilka, Marjana, domačinka, Podgorka, ki jih je vodila po tej prijazni, slikoviti pokrajini. Po gričih se belijo zidanice, ki so ob sv. Martinu še posebno dobro obiskane. Med potjo jim je Marjana orisala zgodovino krajev,

so se ustavili v kraju Rosalnice, kjer so na robu vasi t.i. Tri fare. V obzidju stojijo tri cerkve, katerih namen je neznan in ki so dale temu romarskemu kraju nenavadno ime. Severna cerkev je posvečena Žalostni Materi Božji in ima še gotski prezbitერი z zunanjimi oporniki in tri visoka šilasta okna ter gotski portal. Ob srednji cerkvi, poimenovani Glej človek, posvečeni bičane mu Jezusu, stoji zvonik s prislono lopo. Južna cerkev Lurške Matere Božje ima lesen neogotski oltar, na zunanjsčini pa slabo ohranjen gotski fragment stenske slike križanja in ostanek gotskega tabernaklja.

Metliki, v cerkvi sv. Miklavža, je bil za dušnega pastirja F. Baraga, preden je odšel v misijone. Po kulturni hrani je prijetno teknilo kosilo na turistični kmetiji Matkovič v Gornji Lokvici blizu Metlike. Goste sta sprejela gospodar Janez s šilcem domačega sadjevca in gospodinja Duška v praznični narodni noši s pogačo v rokah; gostom v čast je tudi zapela.

Popoldne jih je čakala še pokušnja vin v Krmačini, vinorodnem zaselku tik ob hrvaški meji. Strokovno zelo podkovan gospodar Jožef Prus je vneto razlagal zlahkne lastnosti raznih vrst vina, ki ga prideluje v svojih

Okrog teh treh cerkva, ki spadajo med največje spomenike Bele krajine, se širi pokopališče. Zelo zgoren cerkovnik, Martin Matjašič,

vinogradih, posejanih po gričih, tudi na hrvaški strani. Ko je mrak že krepko zagrnul zemljo, so se izletniki ustavili še v soseski zidanici, stari 300 let. Tu jim je ključar Kastelic obrazložil delovanje te posebne institucije, nekakšne vinske banke, s strogo določenimi pravili, ki so omogočala, da kmetje niso zapravili svojega premoženja in da je vsak član lahko ob katerikoli priložnosti računal na pomoč ostalih včlanjenih v sosesko zidnico. Slednja je imela tudi pravni svet, ki je pošteno razvozlat marsikatero pravdo in preprečil, da bi kmetje s tožarjenjem na sodišču po nepotrebnem zapravljali denar. Včasih je bilo 40 takih soseskih zidanic, sedaj sta samo dve, a še delujeta.

Z lepimi doživetji v srcih in s steklenicami rujnega belokranjskega vina v prtljažniku avtobusa so se tržaški in goriški potniki odpeljali proti domu. Kdor je potreboval poživljajoče okrepčilo, ga je kot vedno našel pri dr. Miranu Dolharju, ki je imel tokrat tudi posebno aromatično "zdravilo" z rožiči.

Iva Koršič

mimo katerih so se vozili, pa tudi povedala kako zanimivost, kot npr., da so l. 1937 v Krki ulovili soma, težkega 44 kg, in da je Stari grad na Krki restavrirala tovarna Krka, ki upravlja tudi grad Otočec. Omenila je tudi Trško Goro s cerkvijo Marijinega rojstva. Tudi ta grič je prepreden z vinogradi, v katerih rastejo žametovka, frankinja in kraljevina; iz grozdov teh trt nastane rubinasto kiselkasti cviček. Ob pogledu na Gorjance so se v misli takoj prikrdale bajke in povesti o teh skrivnostnih hribih, kot jih je mojstrsko napisal Janez Trdin. Dva kilometra pred Metliko

je natančno opisal vse tri božje hrame in postregel izletnikom z vinom in s tipično belokranjsko pogačo, posuto s "kimljem" in soljo. Pogače ne režejo, vsak si mora sam odlomiti svoj kosček. Pot jih je nato vodila v Metliko, katere staro jedro ima zanamarnen videz, ker je marsikatera stara hiša zapuščenca; mladi se pač selijo in si želijo novih hiš. Tu so si ogledali metliški grad iz 15. stoletja, v katerem domuje Belokranjski muzej s stalno razstavo o življenju ljudi v Beli krajini, od prazgodovine do sredine 20. stoletja. V pritličju sta poročna soba in Grajska klet. V

Zanimiv gospodarski podvig Zeliščni center v Grgarskih Ravnah

V Grgarskih Ravnah so v obnovljenem prostoru odprli Zeliščni center, v katerem bodo rastline, ki uspevajo na območju Trnovske in Banjške planote, predelovali v čaje, sirupe, živila in morda tudi izdelke za higieno. Obetajo si, da bodo z novo dejavnostjo lahko prispevali k naporom za gospodarski in splošni napredek omenjenih planot, za kar si prizadevajo domačini v krajevnih skupnostih in tudi Mestna občina Nova Gorica.

Denar za nabavo opreme, potrebne za pridelavo in predelavo zelišč, so pridobili tudi iz programa Skupnosti INTERREG IIIA, ki je deloval med Slovenijo in Italijo v letih med 2000 in 2006.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 8. januarja, ob 14. uri.

Prijetni spomini na 21. december

Skupaj

21. december 2007 je že lanska stvar in vrvež silvestrovanja je nekako že zabrisal spomin na praznovanje padca naših meja. Pa se mi je vendar zahotelo, da spravim na papir tisti šopek lepih spominov, ki bi drugače zastareli neke med starimi slikami in knjigami.

Pravzaprav je bilo tistega večera zunaj precej vlažno, tema pa taka, kot se spodobi za najkrajši dan v letu. Človek bi ob takem najraje ostal doma ob peči, gledal televizijo ali brskal po spletu, morda celo zaspal na kavču s knjigo v roki. Pa kaj, ko so nas vendar mediji že nekaj tednov prepričevali, da gre za nepozaben zgodovinski dogodek, tak, kot ga doživiš morda enkrat, dvakrat v življenju. Potem pa mi bo za vedno žal, da me ni bilo zraven, sem pomislila in se odločila, da pogledam, kakšno je vzdušje na prireditvah.

Seveda sem odločila, da bom zraven tisto usodno noč, poznejše prireditve se mi niso zdele privlačne, saj je bil višek pravzaprav v tistih urah, v katerih naj bi se naše življenje ob meji dokončno spremenilo. No, izbira vseeno ni bila lahka. Prireditve je bilo toliko, na vsaki pa tako natrpan program in veliko število govornikov. Pa kaj, ravno teh nagovorov si nisem želela tega dne, saj je bil to vendar predvsem praznik nas, ljudi ob meji, ki tisto črto iz preteklosti prečkamo in prehajamo vsak dan zaradi dela, zabave, prijateljstva ali ljubezni. In sem se odločila, da bom malo pogledala po mejnih prehodih, po tistih malih maloobmejnih, ki so

Erjavčevu, tja, kjer sta se mesti pravzaprav zlivali preko množice in glasov. Brez avtomobilov, pa vendar najbolj živo in najbolj tesno.

Najbolj me je razveselilo, da na Erjavčevi ni bilo govorniškega odra, za čudo pa je bilo živahno in glasno, predvsem ob šanku, kjer so kuhali kavo in točili žganje. Ja, to je simbolika nečesa, kar je mimo, izmenjave dveh kultur. Slovenci so v Italiji dolga leta kupovali kavo, Italijani pa so čez mejo "šfercali" žgane pijače. In "kafe koreto" je bil plod tega maloobmejnega sodelovanja. Na Erjavčevi smo se vsi lahko prepričali, kako priljubljena je še med ljudmi z obeh strani meje taka vrsta sodelovanja, vroča pijača pa nam je grela premražene dlani in nam poživila duha. Tako, da tistega večera na Erjavčevi ni bilo težko videti objemov, plesa, igre in klepeta brez konca. Prireditve je potekala brez uradnega jezika, saj so poleg slovensčine in italijanščine na Erjavčevi odmevala še vsa mogoča narečja od Brd pa do Krasa in Furlanije. V tem veselem vrvežu sem kmalu našla prijatelja iz mladosti, ki ga nisem videla že leta, in prejela sem darilo za lanski rojstni dan (kajti 21. december ni samo najdaljša noč v letu in dan brez meja, ampak dan, ko sem tudi jaz nekoč prišla na svet). Fotoaparati so zabeležili nekaj zgodovinskih objemov in nekaj nekega simboličnega", je povedal nekdo. "Lahko si jo prečkal brez skrbi, kolikokrat se ti je zahotelo. Ovira za druženje ni bila tale zaporica, ampak meja, ki je v

naših mislih strah in bojazen pred tistim, česar ne poznamo in nočemo spoznavati." "Ja, pa je vendarle bila odprta za vse nas, ki smo jo prehajali s čisto vestjo, in varna pregrada za vse tiste, ki so na to ali ono stran prehajali z zli nameni. Nudila nam je neko varnost, navadili smo se je in nanjo smo se nekako zanesli," je povedala Slovenka z Erjavčeve. Nekdo je pripovedoval o študentskih letih, ko je bilo na oni strani meje vedno bolj privlačno: dekleta, pivo, zabava, ki je trajala dolgo v noč. Stari in mladi smo v smehu ugotavljali, da je sosedova trava vedno najlepša in najbolj gosta. In prav zato smo bili vedno tako ponosni na prijatelje onstran meje. Tisti iz Kinoateljeja so nas vabili v spovednico, naj si olajšamo

naših mislih strah in bojazen pred tistim, česar ne poznamo in nočemo spoznavati."

"Ja, pa je vendarle bila odprta za vse nas, ki smo jo prehajali s čisto vestjo, in varna pregrada za vse tiste, ki so na to ali ono stran prehajali z zli nameni. Nudila nam je neko varnost, navadili smo se je in nanjo smo se nekako zanesli," je povedala Slovenka z Erjavčeve.

Nekdo je pripovedoval o študentskih letih, ko je bilo na oni strani meje vedno bolj privlačno: dekleta, pivo, zabava, ki je trajala dolgo v noč. Stari in mladi smo v smehu ugotavljali, da je sosedova trava vedno najlepša in najbolj gosta. In prav zato smo bili vedno tako ponosni na prijatelje onstran meje.

Tisti iz Kinoateljeja so nas vabili v spovednico, naj si olajšamo

dušo in povemo vse tisto, na kar bomo že čez nekaj let sami pozabili. Kamera pa bo pričevanje ohranila za vse, ki bodo prišli za nami, rojeni v deželi brez meja. Na prehodu so se nekateri prerekali zaradi zaporice. Vsak bi jo rad nesel domov, kot kamen z berlinskega zidu. In policist se je smejal mladim dekletom iz Italije, ki so plesale in prepevale "alla gamba, Marica, tanto go la

prepušnica". Ko so nas televiziji prosili, naj bi vsi skupaj s dokumentom v roki še zadnjič prečkali mejo, smo bili kot otroci. Kraj, kjer je pred petdesetimi, šestdesetimi leti človeku postajalo tesno pri srcu, je bil sedaj plesišče, veselje je preplavilo ulico in šli smo "čez" objeti, skupaj s slovenskim policajem, ki se je vdano vključil v igro, in italijanskimi obmejnimi organi, ki so nas gledali nekoliko bolj zadržano. Ampak ob skupni zavesti, da nam te igre brez meja... ne more preprečiti čisto nihče. Klepetali bi še dolgo v noč z ljudmi, ki smo jih srečali prvič, z znanci, ki jih nikoli nismo poznali, kajti tisto noč, ko je padala meja, so padale tudi pregrade med ljudmi. Pa so se prijatelji odločili, da gremo pogledat v Rožno Dolino, kjer poje Peter Lovšin in kjer dajejo zgodovinske žige. Potem pa se moramo vrniti, kajti v nekaterih hišah bo žur. Tisti, ki živijo ob meji, so na stečaj odpili tudi vrata svojih bivaljšč. Naj jih preplavi tok te nepozabne

noči, ko prisegamo na prijateljstvo.

V Rožni Dolini je bilo vrveža na pretek. Čakali smo še zadnjič v vrsti. Za žig. Tokrat smo ga mi zahtevali od obmejnih organov, da nam bo ostal kot spomin. Nanje, na mejo, na življenje ob meji. In so nas sprejeli prijazno in nasmejano, pa čeprav nas je bila dolga vrsta... ravno tako, kot nekoč.

Zapeljali smo se še k znancem, ki živijo zraven prehoda. Odpravljali so se spat kljub vrvežu, ker so nekoliko starejši. Pa so nas vseeno sprejeli nasmejani, veseli obiska in spominov, ki so preplavili hišo. Kdo bi si mislil, pred toliko leti, da bomo doživeli tale dan, so nam povedali. Tako pravijo starejši, tudi pri meni, na vasi. Res je moralo biti težko pred šestdesetimi leti. Takrat ni bilo priložnosti za žur s prijatelji z one strani. Še do sorodnikov nisi nismo, pa na pokopališče. Mi tega nismo doživeli, za nas je bila meja vedno nekako "odprta". In jutri, kako bo? Težko je povedati, je povedal prijazen možakar, ki je bil nekoč zaposlen na carini. Nekoč smo čez mejo "šfercali" metle in kavo, kvečjemu rezervne dele za motokultivator. Sedaj pa gre čez mejo predvsem orožje, tu v Novi Gorici pa še veliko mamil, predvsem mladi jih prepdajajo. Tistega večera so mi njegove besede za trenutek zagrenile praznovanje, nisem pa vedela, da je bila v njih že napoved za prvi krvavi napad na meji. Šele dan ali dva po 21. decembru.

Izpraznili smo čaše in pozdravili prijatelje ter se vrnili na Erjavčevu. Tam smo našli mizo, za katero smo posedli in nanjo položili šale in pripovedi ter kozarec "rdačega". Tistega iz Brd. Prihajali so vsi, nekateri celo iz Trsta, Gorice, prišla je režiserka filma o meji, prišli so mladi dežurni gasilci, da bi se pogreli v hiši ob nekdanjih zaporicah. Nekje, čisto blizu so potekali nagovori, polni lepih besed, ki pa so vsekakor samo besede. Mi smo se veselili topline in si nazdravljali ob meji. Samo ljudje, samo prijatelji, taki, kot naj bi ostali tudi jutri in vsak dan. Z odprtimi vrati in v željo, da bi bili skupaj....

Suzi Pertot

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Solana pa tava kot izgubljena duša...

Evropa mirno plava v svoji sredozemsko-centričnosti. Potem ko so ponosni Francozi in svobodomiselní Nizozemci pljunili v ustavno pogodbo, ki jo je pripravila Evropska konvencija, se je Evropa ponovno dvignila na noge. V Lizboni so Evropejci sprejeli novo reformno pogodbo. Da ne bi bilo potrebno izganjati zlih duhov in prikazni, omenjeni pogodbi seveda niso dali pečata ustavne listine. Države članice so naenkrat postale bolj previdne. Širokoustenje je neposredno demokracijo namreč ni več v modi: nove pogodbe ne bodo več na referendumu "ratificirali" državljani, to bodo v njihovem imenu počeli poslanci v parlamentarnih klopeh. Očitno je, da se je treba izogniti riziku, ki ga prinaša neposredna demokracija. Lizbonsko pogodbo bodo v potrditev dobili samo državljani Irske, ker v Dublinu je taka "ratifikacija" predpisana z zakonom. Pogodba na papirju ustvarja enovitejšo in bolj dinamično EU. Predsedstvo EU se podaljšuje iz šestmesečnega mandata na obdobje dveh let in pol. Olajšuje se izglasovanje evropskih aktov tudi na področju prava in policije. In ne nazadnje veliki skok in ponoven poizkus za skupno notranjo in varnostno politiko.

In to bo šele zabavno... Evropa ni nikoli imela skupne zunanje politike: Irak je bil samo zadnji primer tega. Visoki predstavnik za skupno zunanjo in varnostno politiko, Javier Solana, je po kriznih žariščih žal večkrat taval kot nesrečna zapuščena duša v iskanju usmiljenja. Njemu samemu verjetno ni bilo jasno, čigava stališča mora zastopati in kako uveljaviti svojo institucionalno težo. Pomislite, da je pred kakim tednom med njegovim obiskom v Sloveniji takratni predsednik Drnovšek samoiniciativno odpovedal že najavljeno srečanje s Solano in v omenjenem terminu priredil slavnost za državno odlikovanje psihiatra Janeza Ruglja. Strinjam se sicer, da je Drnovšek v zadnjih letih bil zelo nepredvidljiv in vse prej kot institucionalen.

Visoki evropski predstavnik Solana je bil vseeno deležen zelo neevropskega sprejema pri predsedniku republike Slovenije. Kako bo torej s skupno zunanjo in varnostno politiko pri EU? Saj ne gre za Drnovškovo brezbržnost, gre za širši kontekst. Gre za simbolni pomen, ki ga nosi Solanova institucionalna funkcija, oziroma za simbolni pomen, ki ga EU želi vcepiti Solanovi institucionalni funkciji. Na papirju. V praksi je drugače. Balkan je praktični primer tega. EU ni bila nikoli sposobna sama

reševati vročega balkanskega kotla zaradi različnih stališč in gledanj. Kosovo je velika preizkušnja v novem letu 2008. Vse kaže, da bo po Ahtisaarijevem načrtu, ki je postavil predlog za neodvisnost Kosova, EU ta predlog podprla, ne glede na negativno stališče Rusije. Kosovo, pereč mednarodni problem, bo nova preizkušnja za EU, ki je v Lizboni dobila nov skupni okvir. Po srbskih volitvah, v začetku letošnjega leta, bo čas za diplomatsko akcijo glede Kosova. Vodila jo bo

predsedujoča EU, Slovenija. Gre za zelo nelahko odgovornost. Še enkrat pa lahko podčrtamo zanimiv pristop, ki ga v splošni zunanji politiki ima EU. Slovenija se bo morala na makroravni "spopadati" s svetovnimi problemi, ki jih predstavlja Kosovo kot poslednje vozlišče na Balkanu: soočiti se bo morala z OZN, Rusijo, ZDA. Skratka, velika diplomatska akcija. Hkrati pa bo morala reševati regijske zunanje-politične probleme ekološko-ribolovne cone s Hrvaško. Ob "krojitvi usode" Kosova bo morala naprej s prerakanji z južno sosedo zaradi dostopa do mednarodnih voda. Pa čeprav sta hrvaško ekološko-ribolovno cono obsodili Italija in celo Evropska komisija. Ja, ko govorimo o učinkoviti evropski zunanji politiki...

Andrej Černic

Pregled športnih uspehov v prvem delu sezone 2007/08
Naše postave v glavnem uresničujejo zastavljene cilje

Glavnina naših športnikov, če izvenzame profesionalce, je na zasluženih zimskih počitnicah. Za nekatere bo premor daljši, za druge (košarkarji bodo ponovno na igrišču že petega januarja) zelo kratek. Pa vendar se bo prav vsem prilregel krajši oddih, v katerem bodo lahko spet napolnili akumulatore in se posvetili tudi drugim dejavnostim. So namreč amaterji, ki pa vseeno namenljajo gibalni dejavnosti večji del svojega prostega časa. Poglejmo na kratko, kako so se naši članski sestavi doslej odrezali v prvem delu sezone 2007/2008 in kakšne so perspektive v novem letu.

Začnimo pri nogometu, ki je pač najbolj priljubljen šport z največjim številom privrženec. V elitni ligi je do zdaj prijetno presenetila Juventina, ki bi po prikazanem res ne smela imeti težav z obostankom. Z negotovim začetkom je v razburkane vode zabredla Vesna, ki pa ima glede na potencial čisto vse možnosti, da se izvleče iz kaše in konča tudi letošnje prvenstvo na zgornji polovici razpredelnice. V nižjih ligah je Kras Koimpex v polnem boju za napredovanje iz promocijske v elitno ligo. Primorec, Primorje in Sovodnje bijejo srdit boj za prvligaški obostanek. Breg in Zarja/Gaja pa igrata v drugi kategoriji sebi v zadovoljstvo za zgornje položaje na lestvici, tako kot Mladost v tretji amaterski ligi. Tudi košarkarji imajo točno določene tekmovalne cilje. Bor Radenska v državni C ligi naskakuje mirno rešitev, kateri se je po ne-

gativnem začetku zdaj začel približevati s pospešenim korakom. V samem vrhu deželne C lige je po izpadu iz višje kategorije Jadran Mark, ki daje vtis, da ima čisto vse možnosti, da se takoj spet

vrne v zgornje nadstropje. Napredovanje bi se lahko končno posrečilo tudi četrtoligašem Brega, ki so tudi v tekoči sezoni vseskozi tik za vodilnimi v skupni razvrstitvi. Drugačne apetite ima Kontovel/Sokol, ki se na vse pretege bori za obostanek v deželni D ligi. V promocijskem prvenstvu je šlo doslej bolje Domu v goriški kot Ciciboni v tržaški skupini. Solidno pa so pustolovščino v ženski C ligi začele košarkarice Poleta, ki so prav pred božično pavzo slavile prvo zmago.

Pri odbojki naše ekipe doslej niso izstopale. V moški C ligi gre dokaj dobro Slogi Tabor Televita, ki si bo skušala zagotoviti mesto pod soncem v končnici za napredovanje. Soča Zadružna banka Doberdob Sovodnje in Val Imsa pa bi se za-

dovoljila že z obostankom, tako kot Sloga List pri ženskah. V ženski D ligi Bor/Breg Kmečka banka visi med mirnim obostankom in malce bolj ambicioznimi cilji, že zdaj pa je jasno, da bosta morala v preostalem delu prvenstva Govolley Kmečka banka in Kontovel reševati svojo kožo pred izpadom. V moški četrtoligaški konkurenci napovedujeta Olympia Tmedia in Sloga boj za visoke položaje: mogoče se bosta tudi letos obe naši šeststerki srečali v play-offu za prestop v C ligo, kdove...

Naši prvligaški zasedbi zreta tudi letos v visoke cilje. Polet Kwins Zadružna kraška banka v A1 ligi v hokeju in line meri v najboljše osmerico, ki se bo potegovala za državni naslov. Na polovici prehojene poti so Openci v polnem boju, da namero uresničijo. Svoj osnovni cilj, uvrstitev v končnico za napredovanje iz moštvene A2 v A1 ligo, pa so že izpolnile namiznoteniške igralke Krasa Zadružna kraška banka, ki so bile druge v svoji kvalifikacijski skupini. Naslednji korak je boj za vrnitev v A2 ligo. Ni sicer rečeno, da bi v Zgoniku sprejeli morebitni izziv igranja med italijansko smetano, čemur so se lani odpovedali. Srečno vsem!

HC

KOŠARKA

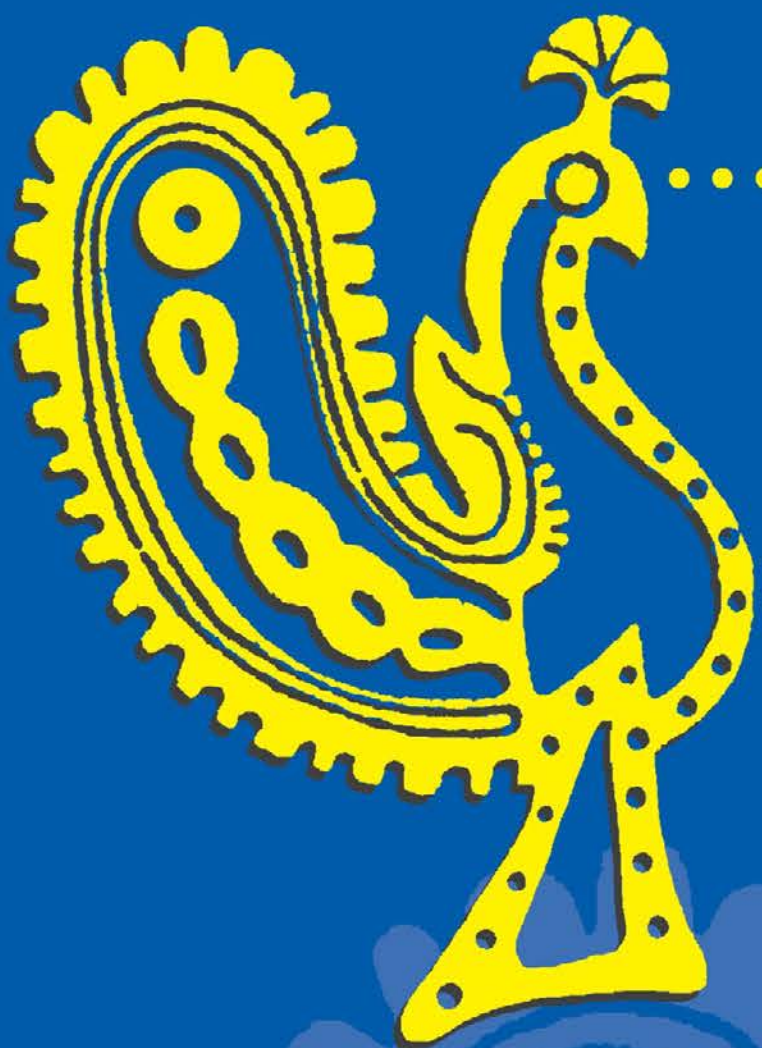
C liga: Vicenza - Bor Radenska 78:62

C2 liga: Jadran Mark - San Vito PN 85:66

D liga: Breg - Pertelove 56:72, San Vito TS - Kontovel/Sokol 71:66

NOGOMET

Deželni pokal, četrtfinale: Zarja/Gaja - Ronchi 5:4

*primorski
tednik*

moj glas
tvoj glas
naš glas
naš glas
naš glas

Naj postane
NOVI GLAS
tudi tvoj Glas!

NAROČNINA ZA LETO 2008:

za Italijo 45,00 evrov
za Slovenijo 48,00 evrov
za inozemstvo 85,00 evrov

Novi naročnik ali tisti, ki podari naročnino
na naš tednik novemu naročniku, bo prejel
v **dar** letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve
družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2008
- Marjanka Rebula, VAS NA JASI
- ŽIVLJENJSKA POT RAFKA PREMRLA
- Milan Pasarit, PRAVLJICE ZA MOJE MALČKE

Obiščite nas tudi na naši novi spletni strani: www.noviglas.eu